

Bestemming in zicht

**Bestuurskracht:
samenwerking
als rode draad**

**De veerkracht
van kerken**

**Lokale economie
en corona:
de balans**

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

- 3 **Opinie**
- 4 **Kort**
- 10 **Estafette Steve Vandenberghe**
- 12 **Interview met Jan Spooren en Katrien Partyka: 'Lokale besturen kunnen alles'**
Jan Spooren maakte de coronacrisis eerst mee als burgemeester van Tervuren, om daarna als gouverneur de impact ervan op lokale besturen in 'zijn' provincie op te meten. Katrien Partyka is een van de burgemeesters met wie hij op zijn Ronde van Vlaams-Brabant de lokale uitdagingen zal bespreken. Ze gaan in dialoog over samenwerkingen, bestuurlijke relaties en lokale bestuurskracht.
- 18 **Regiovorming: samenspel tussen politiek en administratie**
- 22 **VVSG formuleert randvoorwaarden bij nieuwe decentralisatie**
Decentralisatie is niet noodzakelijk gelijk aan de formele overdracht van bevoegdheden. Ook snoeien in uitvoeringsregels biedt lokale besturen ruimte om meer te kunnen inspelen op de plaatselijke realiteit.
- 25 **Subsidies, een verhaal om van te leren**
- 28 **De toekomst van Francis Vaningelgem: 'Kinderen hebben recht op vrijheid van bewegen'**
- 34 **Nieuwe infrastructuur _ Polderbos: raakvlak voor natuur en cultuur**
- 38 **Interview met Niek De Roo: 'Publieke functies zijn plan A, private plan B'**
Kerken hebben een grote veerkracht. Ook in de toekomst kunnen ze van betekenis blijven voor nieuwe generaties. Niek De Roo, de voorbije zes jaar coördinator van het Projectbureau Herbestemming Kerken, blikt terug en kijkt vooruit.
- 44 **Sporters in de publieke ruimte in kaart gebracht**
- 47 **Gemeenten steunden lokale ondernemers tijdens coronacrisis**
- 50 **Nieuw decreet LIVC-R: een uitnodiging aan sociopreventieve organisaties**
- 52 **Controlerende afvalinzamelaars zetten bedrijven aan tot beter sorteren**
- 54 **Zestig jaar thuiszorg in Edegem**
- 56 **Afwegingskader voor doorgang van nutsvoertuigen**
- 58 **In contact met jeugdcoördinator Stefaan De Clercq**
- 60 **Agenda**
- 61 **Op zoek naar nieuwe collega's?**
- 62 **Filip fileert**
- 63 **Burgemeester Triljoen**

Op de cover De Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinenkerk in Oostende, met de laatste rustplaats van James Ensor tussen de zerken in het groen, wordt vooralsnog niet herbestemd. Door haar bijzondere ligging op de rand van duinen, polders en stad is ze wel het vertrek- en mikpunt van zeer uiteenlopende associaties. Fotograaf Bart Lasuy

COLOFON

KERNREDACTIE Marlies van Bouwel, Bart Van Moerkerke, Marleen Capelle, Tomas Coppens HOOFDREDACTEUR PieterPlas
VORM Ties Bekaert DRUK Graphius VERANTWOORDELIJK UITGEVER Kris Snijkers, directeur Vereniging van Vlaamse Steden
en Gemeenten vzw, Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel

ADVERTENTIES Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92

VACATURES Monika Van den Brande, vacatures@vvsg.be, T 02-211 55 43

ABONNEMENT 2021 voor alle informatie over de verschillende abonnementenformules www.vvsg.be/lokaal-abonnement

Praat mee over Lokaal
met #VVSGlokaal

Deel al waarop u fier bent
op #lokaalDNA

Volg ons op

vvsg

Ondertekende artikels verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

KRIS SNIJKERS
Algemeen directeur
van de VVSG

De kerk in het midden blijven houden

Er is de afgelopen jaren door heel wat betrokken actoren constructief nagedacht over de herbesteding van kerken. We moeten nu op de ingeslagen weg verdergaan. De Vlaamse regering reikt daarvoor alvast enkele nuttige instrumenten aan. Zo krijgen lokale besturen meer hefboomen om een kerkenbeleidsplan af te dwingen. Vanuit de VVSG staan we hier positief tegenover, al pleiten we voor een meer fundamenteel debat over de financiering van de lokale geloofsgemeenschappen. Dat de Vlaamse overheid ook financiële ondersteuning wil geven voor de herbesteding van gebouwen die worden onttrokken aan de eredienst, daar waar de steun in het verleden beperkt bleef tot werken voor nevenbesteding, vinden we vanuit de VVSG eveneens positief. Herbesteding, in het bijzonder wanneer het gaat om private functies, ligt begrijpelijkerwijze gevoeliger. Maar we mogen dit ook niet uit de weg gaan voor kerken waarvoor een publieke of gemeenschapsfunctie niet voorhanden ligt.

In 2011 werkte toenmalig Vlaams minister van Binnenlands Bestuur en Onroerend Erfgoed Geert Bourgeois een visienota uit: 'Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk'. De nota heeft in de afgelopen tien jaar richting gegeven aan het debat over de neven- en herbesteding van onze parochiekerken. Vandaag, tien jaar later, breien Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers en Vlaams minister van Onroerend Erfgoed Matthias Diependaele een vervolg hieraan met een nieuwe visienota. Daarmee wil de Vlaamse regering een versnelling hoger schakelen, en dat is nodig. Verderop in deze editie van Lokaal haalt Niek De Roo, de voorbije zes jaar coördinator van het Projectbureau Herbesteding Kerken, enkele cijfers aan: in Vlaanderen zijn er de afgelopen jaren zo'n honderd van de meer dan 1700 kerken aan de eredienst onttrokken. In Nederland verwacht men over tien jaar nog zo'n tien procent van de Rooms-Katholieke kerken te zullen behouden.

Dit alles is een onherroepelijk voortvloeisel van de geschiedenis. De huidige organieke en financiële band tussen de lokale besturen en de lokale geloofsgemeenschappen gaat al terug tot de periode

vlak na de Franse Revolutie. In een poging om de relaties met de Katholieke Kerk te normaliseren sloot Napoleon Bonaparte het Concordaat van 15 juli 1801 met paus Pius VII. In de twee eeuwen die daarop volgden, is de wereld niet stil blijven staan. Een eerste evolutie was de stelselmatige uitbreiding van het aantal erediensten waarvoor de overheid financieel tussenkomt. Al in de negentiende eeuw volgden de israëlitische, anglicaanse en protestants-evangelische eredienst. In de twintigste eeuw werden daaraan de islamitische en orthodoxe eredienst toegevoegd. Een tweede, meer recente evolutie is dan de secularisering in Vlaanderen. Door de sterke afname van zowel het aantal priesters als het kerkbezoek in Vlaanderen werd de vraag naar het gebruik van onze meer dan 1700 kerken steeds prangender.

Uiteraard speelt voor de lokale besturen een financieel motief: is het nog mogelijk of wenselijk om financieel bij te passen voor gebouwen die amper worden gebruikt en dreigen te verloederen? Maar het debat over de toekomst van onze kerken is ook fundamenteeler dan dat. Kerken hebben nu eenmaal een grote symbolische en religieuze waarde en zijn beeldbepalend in een dorp of stad, vaak zelfs voor wie zelf nooit een voet in het kerkgebouw zet. Ook wanneer ze hun godsdienstige basisfunctie verliezen, blijft hun bestemming de buurt en de gemeente fascineren en mobiliseren. Zo kunnen ze in een nieuwe invulling vaak sites van verbinding blijven.

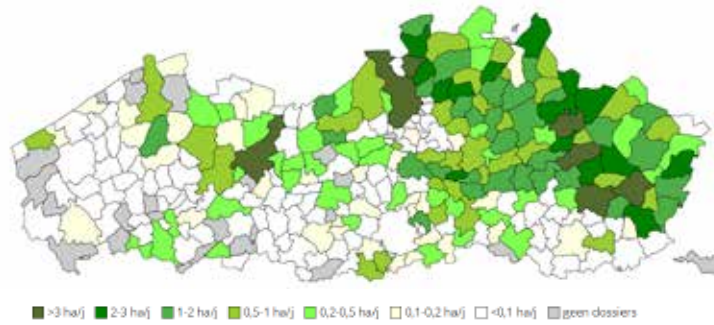
Kerken hebben een grote symbolische en religieuze waarde en zijn beeldbepalend in een dorp of stad, vaak zelfs voor wie zelf nooit een voet in het kerkgebouw zet.

kort

Verschuif boscompensatie niet naar gemeenten

Tot nu toe staat de Vlaamse overheid in voor boscompensatie. De Vlaamse regering keurde echter kort voor de zomer het ontwerp van het bosuitbreidingsdecreet goed, waarin staat dat gemeenten de ontbossingen die ze toestaan, voortaan zelf zullen moeten compenseren. De gemeenten vinden dat een slecht idee.

De wijziging is bedacht om problemen te vermijden waarop de Vlaamse overheid botst, zoals de aankoop van gronden om te bebossen. Maar die raken niet opgelost door ze naar de gemeenten door te schuiven. Het verschil per gemeente is

Ontbossingen 2014-2020 per gemeente: gemiddeld per jaar (Het hoogste jaar niet meegeteld, zodat één groot dossier het gemiddelde niet beïnvloedt.)

wel groot, maar de vele bosrijke gemeenten zouden jaarlijks verschillende hectare bos moeten aanplanten.

Als argument voor het verschuiven van de compensatielast wordt gebruikt dat de gemeente zo 'geresponsabiliseerd' wordt om zorgvuldiger te oordelen over dergelijke aanvragen. Dat argument gaat echter alleen op wanneer de gemeente de ontbossingen op eigen gezag zou toestaan, tegen het advies van Natuur en Bos (ANB) in.

Ook de Mineraad vond in haar advies dat een volledige delegatie van de compensatiebevoegdheid naar de lokale besturen ongewenst is en tot een (nog meer) versnipperd bosbeleid zou leiden.

De VVSG bundelde de belangrijkste aandachtspunten in een standpunt dat te lezen is op de website. – Steven Verbanck

Op www.vvsg.be/boscompensatie kun je de grote lijnen lezen en doorklikken naar een pdf met het uitvoerige standpunt.

STEFAN DEWICKERE

Blijf van burgemeesterslonen!

De wedden van burgemeesters en schepenen zijn gekoppeld aan de parlementaire verloning. Nu er een verlaging van vijf procent voor Vlaamse parlementairen komt, is het onverwachte en ongewenste gevolg dat ook burgemeesters en schepenen minder zouden gaan verdienen. De VVSG kaartte dit aan bij het Vlaams Parlement. Daar geeft men aan naar een oplossing te streven, omdat dit inderdaad niet de bedoeling is.

Een daling van de lokale wedden is volgens de VVSG echt niet aan de orde, wel integendeel. Met man en macht zetten we in op de versterking van de lokale democratie en het aantrekkelijk houden van het lokale mandaat, in al zijn facetten. – Nathalie Debast

oproepen

NOG TOT 12 NOVEMBER – Gemeente zonder gemeentehuis

'Digitaal als het kan' is het uitgangspunt van de Vlaamse overheid voor de omgang met burgers en ondernemers. Wil jij een idee voor een digitaliseringsproject met deskundige begeleiding uitwerken? Stuur je kandidatuur in voor de eerste oproep. Er volgen er nog zes. Er is maximaal 150.000 euro per project beschikbaar.

<https://g zg.vlaanderen.be/7oproepen.be>

TOT 31 DECEMBER – SDG Pioneerprogramma 2022

Brugge, Huldenberg, Kalmthout, Kontich, Landen en Lebbeke waren de eerste gemeenten die in januari 2021 intekenden op het programma. Wie treedt er in hun voetsporen? Het SDG Pioneerprogramma vraagt een actief engagement. Op basis van een SDG-scan wordt een SDG-actieplan opgesteld. Na succesvolle realisatie – met coaching – ontvangt het bestuur het SDG Pioneer opleidings- en implementatiecertificaat van UNITAR, het opleidingsinstituut van de Verenigde Naties.

www.vvsg.be/sdg-pioneer

Energieke boer zkt zonnebuur (of omgekeerd)

All landbouwers van het Pajottenland en de Zennevallei aan de zonne-energie, dat is wat Innovatiesteunpunt, Voedselteams en Klimaatpunt willen realiseren met Zonneboeren.

Investeerders krijgen waardebonnen voor het aanbod van de boerderij. Rechtstreeks stroom leveren kan de boer helaas – nog? – niet.

Het idee van de actie Zonneboeren is eenvoudig: de boer investeert in zonnepanelen op zijn schuur en laat die voorfinancieren door bewoners uit de omgeving. De 'buur' investeert 250 euro en ontvangt als tegenprestatie 300 euro (60 euro per jaar gedurende vijf jaar) aan waardebonnen, te besteden aan producten en/of diensten van de boerderij.

Op de VVSG-website doet Maarten, een landbouwer uit de regio, uit de doeken waarom hij overweegt deel te nemen. Samen met zijn broer heeft hij een modern akkerbouw- en melkveebedrijf. Daarnaast hebben ze staanplaats voor een tiental campers en baten ze een hoevewinkeltje uit. Als 150 mensen elk 250 euro investeren, kan Maarten voldoende zonnepanelen op zijn schuur leggen om 75 procent van zijn totale stroombehoefte te dekken. Met hun waardebonnen kunnen de investeerders dan op de boerderij kamperen of producten kopen in de boerderijwinkel. Er zijn al verschil-

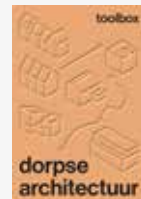
lende belangstellenden en er liggen folders over het project in de winkel.

Duurzame droom, duurzame buurt

Uiteindelijk hoopt Maarten dat hij in de toekomst direct stroom kan leveren aan zijn burenl-investeerders. 'Helaas staat de wetgeving dat nog niet toe. De stroom die ik opwek, mag ik voor eigen gebruik inzetten en wat over is, lever ik (voor een peulschil) aan het net,' legt hij uit. 'Als omwonenden investeren in zonnepanelen op mijn dak en ik kan ze in ruil daarvoor groene stroom van mijn dak leveren, dan zou de duurzame droom van dit project helemaal uitkomen.' – Gawein Van Daele

Zonneboeren is een project van Klimaatpunt, het Innovatiesteunpunt en Voedselteams en wordt ondersteund door provincie Vlaams-Brabant.

Meer informatie op www.innovatiesteunpunt.be/nl/inspiratie/kom-je-mee-zonneboeren

Toolbox voor dorps architectuur

Hoe bereik je ook in dorpskernen verdichting zonder verschraving van de open ruimte? Hoe zorg je ervoor dat kernversterking het dorp ook toekomstbestendiger maakt? En dat architectuur er bijdraagt aan de verblijfskwaliteit, de leefbaarheid of de klimaatrobuustheid van het dorp? AR-TUR, centrum voor stedelijkheid en landschap in de Kempen, pakt in samenwerking met de KU Leuven uit met een bundel inspirerende voorbeelden. Het boek toont diverse figuren en mogelijkheden om vormen van meervoudig wonen te creëren, en gaat dieper in op nuttige tactieken voor dorps architectuur die zowel de open ruimte als de levenskwaliteit versterken.

Te koop op www.ar-tur.be of in de boekhandel
Prijs: 29,50 euro

Hemelwater- en droogteplannen opmaken: nieuwe blauwdruk

Het hemelwater in de gemeente zoveel mogelijk ter plaatse vasthouden en laten infiltreren of gebruiken als alternatieve waterbron, het lokaal bufferen, en het pas als laatste stap vertraagd afvoeren; het grondwater zo goed mogelijk aanvullen; daarbij ook win-wins met andere doelstellingen realiseren. Lokale besturen staan vandaag voor heel wat uitdagingen. Een hemelwater- en droogteplan met een integrale visie op het hemelwater in de stad of gemeente helpt om die uitdagingen aan te gaan. Om gemeentebesturen hierbij te ondersteunen heeft de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) een blauwdruk uitgewerkt.

Download de publicatie gratis via www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/hemelwater-en-droogteplannen

WINTER 2021-2022 _ Bosaanplantacties

Heeft jouw gemeente bosaanplantacties in het vooruitzicht? Laat het ons dan weten. De Vlaamse overheid vraagt ernaar in uitvoering van het Bosuitbreidingsplan van minister Demir. En naar aanleiding van de Week van het Bos zijn wij daarin ook geïnteresseerd. De minister rekent er namelijk op dat lokale overheden tegen 2024 kunnen zorgen voor 750 hectare bosuitbreiding. Weet je niet hoe eraan te beginnen? Stuur dan een mailtje naar meerbos@vlaanderen.be. Meld ook de bossen die je in het voorbije seizoen hebt gepland via www.bosteller.be.

www.natuurenbos.be/week-van-het-bos

Is uw gemeente al klimaatbestendig?

Kurkdroge bodems en hevige piekbuien met veel water op korte tijd, het wordt stilaan het nieuwe weerbeeld in Vlaanderen. We kunnen er ons perfect tegen wapenen, door meer ruimte te geven aan water. Blauwgroenvlaanderen.be is een inspiratiebron met een waaier aan maatregelen om hemelwater te bufferen of te infiltreren in de bodem. Praktijkvoorbeelden tonen aan dat het wérkt.

Ga snel kijken op www.blauwgroenvlaanderen.be en het plannen kan beginnen!

- 💧 VOOR ELKE SITUATIE DE GEPASTE MAATREGEL
- 💧 HANDIGE FILTERS
- 💧 INSPIRERENDE VOORBEELDEN

**BLAUW
VLAANDEREN**
GROEN

EEN INITIATIEF VAN:

Aquafin

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Vastgoedinformatieplatform: kick-off met 31 testgemeenten

Als een onroerend goed wordt verkocht, moet bepaalde informatie aan de koper worden meegedeeld. Notarissen en makelaars schakelen hier steden en gemeenten voor in. Om de doorlooptijd te versnellen en het proces beter en eenvoudiger te maken slaat de Vlaamse overheid de handen in elkaar met de VVSG en de vastgoedsector voor de oprichting van een Vlaams Vastgoedinformatieplatform.

Met de Kick-off is op 28 september het startschot gegeven voor de 31 testgemeenten. Die werden geselecteerd op basis van hun ligging, grootte en dienstenleverancier en engagement. Zij gaan in het najaar van 2022 aan de slag met de eerste versie van het Vastgoedinformatieplatform om de professionele aanvragers de inlichtingen te bezorgen. Op de virtuele meeting kregen ze informatie over het platform, de werking, de afhandeling van de dossiers enzovoort. Ook het financiële aspect werd kort toegelicht, maar er was vooral veel aandacht voor de stand van zaken: hoe ver staat de Vlaamse overheid in de bouw van het platform, welke koppelingen

werden er al gelegd met authentieke bronnen enzovoort.

De lokale besturen kregen ook wat huiswerk mee en de tip om bij hun dienstenleverancier hun aansluiting op het Vastgoedinformatieplatform al te melden. Het verslag is samen met de powerpoint terug te vinden op de confluence-pagina van het Vastgoedinformatieplatform. – Kathleen Declercq

De Vlaamse overheid organiseert nog info- en vragensessies op 9 en op 22 november van 11 tot 12 uur. Bij de VVSG volgt Kathleen Declercq het Vastgoedinformatieplatform op. Meer informatie: vvsq.be/vastgoedinformatie

Ook de Dag van de Ambachten is terug

Op zondag 21 november zetten Belgische ambachtslieden de deuren van hun atelier open voor de vijftiende editie van de Dag van de Ambachten. Ondertussen mogen al meer dan 1800 Belgische ambachtslieden het logo 'Erkend Ambacht' voeren. Enkel zij kunnen meedoen.

Dit jaar kunnen bezoekers ruim vijftig verschillende activiteiten ontdekken, zowel traditionele als innoverende. Ze kunnen zich weer onderdompelen in de wereld van de ambachtslieden via bezoeken, demonstraties, proeverijen en praktijkworkshops.

De inschrijvingstermijn is intussen afgesloten, maar gemeenten kunnen hun ambachtslieden nog steunen door de dag te promoten in hun informatiebladen en op hun socialemediakanalen. Deze mensen verdienen immers alle zichtbaarheid die ze maar kunnen krijgen. – Marleen Capelle

Wie nog vragen heeft kan bellen naar 0800 120 33

Spontane initiatieven rond verbondenheid kregen een boost door de coronacrisis, waardoor ook lokale besturen extra acties opzetten om burgers hierbij te ondersteunen. De uitdaging is om dit soort acties te verankeren.

Dr. Veerle Soyez over de stijgende aandacht voor mentale gezondheid in lokale besturen ten gevolge van Covid-19. – Het Nieuwsblad, 30/9

Meer bos voor Vlaanderen, daar slagen we alleen in als elke partner uit de Bosalliantie mee een 'boompje' bijsteekt. Tijdens ons Boscongres bejubelen we @Stadgent, @merelbeke en @myknokkeheit met hun inspanningen voor extra bos.

@Zu_Demir, Twitter, 14/10

Het grootste knelpunt is het vinden van nieuwe gronden voor bossen. Veel eigenaars zijn niet geneigd om te verkopen aan de gemeente om te bebossen.

VVSG-woordvoerder Nathalie Debast legt in het VRT nieuws uit waarom bebossen een grotere uitdaging is dan het lijkt. VRT nieuws, 14/10

Maak de publieke ruimte aangenaam, kindvriendelijk, conflictvrij en je krijgt een fijnere samenleving. Dat lukt niet als je de auto alle ruimte geeft. Die auto is een metafoor voor de polarisering: ieder voor zich, in z'n eigen bubbel, afgeschermd van de rest. Laten we daarmee stoppen.

Mobiliteitsexpert Kris Peeters, Humo 5/10

Besparingen onderwijs treffen onze instellingen, in een periode waarin het steeds moeilijker is om leraren te vinden en te intensief werken aan onderwijskwaliteit. Met een stijgende leerlingenpopulatie hebben we elke euro nodig.

@OVSG_onderwijs, Twitter, 15/10

Congres lokale en provinciale politiek @ugent. In debat over besturen in crisis- en coronatijden. Conclusie: grote wendbaarheid van onze lokale besturen. Op het terrein werd/wordt de crisis succesvol aangepakt.

@GouverneurOVL, Twitter, 12/10

Het stadsbestuur van Beringen verhuist naar een nieuwe locatie: Waar het huidige stadhuis ligt, kwamen mensen voor een identiteitskaart en gingen ze weer meteen naar huis. Nu hopen we dat we de kern kunnen versterken en dat mensen ook even stoppen voor een winkelbezoek

Burgemeester Thomas Vints. VRT, 29/9

Iconen in openbare ruimte niet altijd goed begrepen

Een symbool of ander icoon op straat waarmee gemeenten iets uit willen leggen, wordt niet altijd door iedereen begrepen. Dat blijkt uit onderzoek van de Universiteit Utrecht (UU). De helft van de onderzochte iconen is onduidelijk. Vooral voor mensen met een andere taalachtergrond dan het Nederlands en laagopgeleiden.

Het onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van de Taalunie en sluit aan bij het algemene doel van de Nederlandse en Vlaamse overheid om begrijpelijk te communiceren.

Onderzoeker Charlotte van Hooijdonk (UU): 'We denken dat beelden altijd makkelijk te begrijpen zijn, maar dat is niet zo. Ook daar moet je de conventies kennen, net als bij geschreven taal.'

Om inzicht te krijgen in het gebruik van gemeentelijke iconen en de begrijpelijkheid ervan hebben de onderzoekers twaalf iconen voorgelegd aan 116 Nederlandse en Vlaamse deelnemers. Een belangrijk deel van de onderzochte iconen had betrekking op de coronamaatregelen.

Er zijn verschillende redenen waarom iconen niet worden begrepen. Instruerende iconen (blijf thuis bij klachten) en verbiedende iconen (ga niet naar drukke plekken) zijn bijvoorbeeld vaak complex, omdat ze uit veel onderdelen bestaan. En soms bevat een icoon details die afleiden van de betekenis die bedoeld is,

misleidend kleurgebruik bijvoorbeeld. Onderzoeker Lisanne van Weelden (UU): 'Groen associeer je met goed, iets dat mag. Het icoon voor "Blijf thuis bij klachten", waarbij de huisstijlkleur groen werd gebruikt, werd daardoor geïnterpreteerd als "Je mag in dit huis hoesten".' Tot slot bleek dat ontwerpers verschillende uitgangspunten hanteren bij het maken van iconen, en dat de begrijpelijkheid van de beelden lang niet altijd wordt getest bij publiek.

Adviezen

De onderzoekers adviseren om in iconen zorgvuldig om te gaan met kleur en de huisstijl hierbij nooit leidend te laten zijn. Bovendien moeten ze opletten bij het gebruik van visueel afwijkende of opvallende elementen, omdat die de interpretatie van het icoon kunnen beïnvloeden. Ook is het belangrijk om de begrijpelijkheid van iconen vooraf te testen bij verschillende doelgroepen. Volgens de internationale standaardisatierichtlijnen (ISO)

moeten iconen die worden ingezet in de publieke ruimte, gemiddeld 66% correct geïnterpreteerd worden. Dat blijkt voor de geteste iconen niet het geval te zijn.

Een laatste conclusie uit het onderzoek is dat er meer uniformiteit in het ontwerp van iconen moet komen. De betrokken gemeenten en ontwerpers spraken de wens uit om een gezamenlijke iconendatabank op te richten. De plannen en ideeën hiervoor worden besproken tijdens een talkshow op dinsdag 9 november in Den Haag. Gemeentelijke ambtenaren, ontwerpers, communicatieprofessionals en andere belanghebbenden uit Nederland en Vlaanderen worden uitgenodigd om hier fysiek of digitaal bij aanwezig te zijn. Meer informatie staat op de website van de Taalunie. – Femke Niehof

Uitgebreide informatie over het onderzoek en over de talkshow van 9 november vind je via taalunie.org/actueel (bericht 7 oktober) en via www.vvsg.be/iconen.

Voordat een nieuw icoon gelanceerd wordt, wordt de begrijpelijkheid van de beelden lang niet altijd getest bij publiek.

Gemeente zonder gemeentehuis

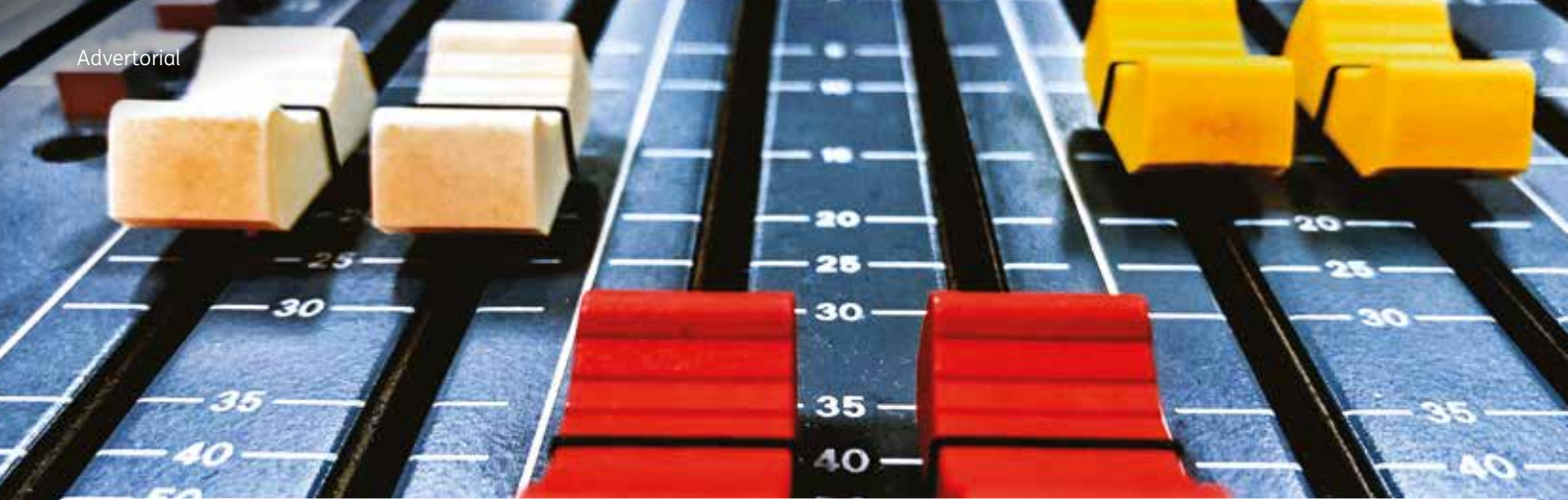
Dienstverlening digitaliseren

lokale besturen die hun dienstverlening willen digitaliseren.

Klikt het al met je bewoners?

De dienstverlening van steden en gemeenten innovatief vernieuwen? Via het relanceproject 'Gemeente zonder gemeentehuis' (GzG) ondersteunt Vlaanderen lokale besturen die samen digitale oplossingen uitwerken om hun dienstverlening en interne werking meer klantgericht te maken. Ontdek alle details op de website van GzG en blijf op de hoogte via de specifieke GzG-nieuwsbrief.

<https://gzg.vlaanderen.be/>

ING Debt Manager: jij zit aan de knoppen!

Actief schuldbeheer: dit zijn woorden die weerklank vinden bij elke financieel directeur. Maar wat betekent dat nu? Welke lokale overheid kan beweren dat zij alle elementen in handen heeft om haar eigen schuld actief te beheren? Met ING Debt Manager kan het.

Innovatie op basis van betrouwbare en beproefde technologie

Het online platform ING Debt Manager is ontwikkeld door ING in samenwerking met Finance Active, een internationaal erkende expert op dit gebied. Dat maakt het mogelijk een innovatieve en robuuste digitale toepassing aan te bieden.

Ann Minsart, financieel directeur van de stad Leuven: "Ik werkte al met Finance Active in het verleden. Ik ben heel blij dat ik een vertrouwd product kan gebruiken om onze leningen beter in het oog te houden."

Alle indicatoren van je portefeuille, dagelijks bijgewerkt en in één oogopslag

ING Debt Manager brengt alle indicatoren van de leningportefeuille samen op één pagina. Elke gebruiker kan de pagina gemakkelijk en snel zo instellen dat de data worden weergegeven die voor hem of haar het nuttigst zijn.

Marianne de Ru, financieel directeur van Anderlecht: "Het dashboard is echt een pluspunt. Andere banken bieden dat op dit moment niet aan."

Praktische simulaties waarmee je eenvoudig de impact op je portefeuille meet

Simulaties van leningen worden in een paar stappen uitgevoerd. Hun resultaten worden in de bestaande portefeuille geïnjecteerd om de impact beter te kunnen meten.

Marianne de Ru: "Ik heb enkele simulaties van leningen gedaan en de tool werkt prima."

Ann Minsart: "Ik vond het heel interessant om met echte en actuele marktgegevens te ontdekken hoe de aflossingstabellen er zouden uitzien en wat de geschatte evolutie van de rentevoeten zou zijn. De simulatiemogelijkheden zijn heel interessant en die module is momenteel mijn favoriet."

Eenvoudige reporting dankzij analyses en rapporten op maat

ING Debt Manager biedt alle nodige rapporten en analyses, die je op elk moment kunt raadplegen en gemakkelijk kunt exporteren naar andere tools.

Marianne de Ru: "Het platform genereert een hele reeks tabellen en gegevens, die je vervolgens kunt sorteren in de tool zelf en nadien kunt exporteren. Voor mij is dit echt een pluspunt voor de rapportage die het Gewest van ons verlangt."

Je leningen en bijhorende rente-indekkingen in detail

ING Debt Manager houdt ook rekening met de aanwezige derivaten. Alle gegevens met betrekking tot leningen en rente-indekking zijn te allen tijde in detail beschikbaar en worden dagelijks bijgewerkt. De tool maakt projecties voor leningen met een variabele rentevoet op basis van geschatte marktrendensen.

Een volledig autonoom beheer van je schuld

De filosofie van ING Debt Manager is om financieel directeurs van lokale overheden in staat te stellen hun portefeuille zelfstandig te beheren. De eerste gebruikers zijn unaniem: de lat ligt erg hoog.

Marianne de Ru: "Wat ik een voordeel vind, is dat je direct toegang hebt tot de gegevens. Je bent dus volkomen autonoom om ze te bewerken op maat van je eigen situatie."

Ann Minsart: "Andere instellingen bieden wel simulatiemogelijkheden aan, maar die zijn absoluut niet zo gebruiksvriendelijk als ING Debt Manager."

Schulden eenvoudig en autonoom beheren?

[Ga naar ing.be/debtmanager](https://ing.be/debtmanager)

do your thing

Steve Vandenberghe

Burgemeester Bredene

Steve Vandenberghe, burgemeester van Vooruit in Bredene, kreeg het estafettestokje van Open VLD-gemeenteraadslid Manuel Mugica Gonzalez uit Gent, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft hij het door aan een andere lokale politicus/politica, van een andere partij en ver van Bredene.

Wat betekent jouw politieke functie voor jou?

Een enorme eer. Ik ben al ruim 26 jaar uitvoerend mandataris in Bredene, waarvan bijna elf jaar burgemeester, en elke dag ben ik nog dankbaar. Ik doe het heel erg graag...

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)?

Op mijn 23ste werd ik tot schepen van Jeugd gebombardeerd. De oprichting van het eerste volwaardige jeugdhuis in Bredene was mijn eerste echte politieke daad. Daar ben ik tot op vandaag nog best trots op.

Kom je uit een politiek nest?

Neen, helemaal niet. Ik kwam pas op 18-jarige leeftijd van De Panne in Bredene terecht, werd er kustredder en onderwijzer. Mijn voorganger burgemeester Willy Vanhooren ontdekte me in het Bredense verenigingsleven en dankzij goede vrienden van zijn moeder.

Wat zie je als je grootste prestatie?

Ik heb er de voorbije jaren samen met mijn voltallige team voor gezorgd dat het prettig en warm wonen is in Bredene. Daar hebben we elk moment van de dag en de nacht keihard voor gewerkt. Met persoonlijke grootste prestaties ben ik niet echt bezig, politiek is teamwerk. Bovendien is het een vrij verankerd beroep. Ik ga gelukkig al lang mee, maar probeer elke dag met mijn voeten op de grond te blijven. Hoopmoed komt voor de val, zeker in de politiek. Daarom probeer ik steeds nederig te blijven.

Neem je dit ambt mee naar huis?

Ja, ik kan het nooit loslaten. Ik ben nogal perfectionistisch. Ik ben echt bezorgd en bekommerd om al mijn inwoners en wil zoveel mogelijk goed doen voor zoveel mogelijk inwoners. Daardoor ben ik nog maar pas enkele maanden out geweest met ernstige gezondheidsproblemen. Maar dat is nu eenmaal mijn karakter en ingesteldheid.

Heb je vrienden in de politiek?

Jazeker! Mijn collega's in het schepencollege en vele leden van de gemeenteraad zijn intussen (goede) vrienden! Ook in het Vlaamse parlement heb ik intussen over de partijgrenzen heen vrienden. En ereburgemeester Willy Vanhooren is nog steeds een van mijn allerbeste vrienden.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen?

Ik probeer steeds te overleggen met de mensen die iets waardevols kunnen bijdragen aan een dossier. Goed luisteren is de boodschap om nadien in eer en geweten de juiste beslissing te nemen.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap?

Mijn sociaal-emotionele intelligentie. Een onmisbare eigenschap in de politiek.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest?

Ik twijfel soms veel te veel (aan mezelf). Een zwaar nadeel in de politiek. (*lacht*)

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositiedid?

Ik ben altijd blij dat er een welgemeend, kritisch debat wordt gevoerd. Wij kunnen daar alleen maar uit leren...

Met welke historische figuur identificeer je je het meest?

Anne Frank. Haar dagboek leert ons veel over de universele menselijke kwaliteiten van hoop, emotie, doorzettingsvermogen, liefde, kracht... Ze blijft voor mij hét symbool van respect en verdraagzaamheid.

Wie zijn je huidige helden?

Alle mensen die in hun leven proberen een steen te verleggen in een rivier op aarde...

Waar zou je nu het liefst zijn?

Ik ben, samen met mijn gezin, blij waar ik nu ben. Ik hou enorm veel van Bredene. Ik zou mijn fantastische inwoners voor geen geld van de wereld kunnen en willen missen.

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak?

Kan ik niet meteen een antwoord op geven... Hoewel ik vast wel enkele veel gebruikte oneliners heb.

Wat koester je het meest?

Mijn gezin (vrouw Anja, zoon Jarni en kat Molly), mijn familie en mijn beste vrienden....

Wat is volgens jou de diepste ellende?

Onverdraagzaamheid door onwetendheid.

Wat is je favoriete bezigheid?

Joggen met vrienden, lezen, lekker gaan eten met mijn gezin/vrienden en gaan kijken naar mijn favoriete voetbalploeg Club Brugge.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente?

Jazeker, al heb ik daar niet altijd veel tijd voor.

Wat is je motto?

Alles kan altijd beter!

Aan wie geef je de estafettestok door?

Aan Kathleen Krekels, schepen in Schilde en collega in de commissie onderwijs in het Vlaams Parlement. –

Op 1 september 2020 ging **Jan Spooren** aan de slag als de nieuwe gouverneur van Vlaams-Brabant, in volle pandemie. Nu begint de voormalige burgemeester van Tervuren aan een Ronde door zijn provincie. Hij bezoekt iedere gemeente en gaat er met de politici praten over de lokale uitdagingen. *Lokaal* zet de gouverneur aan tafel met één Vlaams-Brabantse burgemeester: **Katrien Partyka** van Tienen.

Lokale besturen kunnen alles

NATHALIE DEBAST
VVSG-directeur
Belangenbehartiging
en Communicatie

‘Regiovorming mag er niet toe leiden dat we bestuurskracht verliezen en de bevoegdheden van lokale besturen uithollen. Ze moet net de impact van lokale besturen op de bovenlokale samenwerking versterken.’

STEFAN DE WICKERE

Jan Spooren:
**‘Een van de
voornaamste rollen
van de gouverneur
is om een verbinder
te zijn tussen de
lokale besturen,
een liaison.
Het helpt zeker
dat ik voordien
burgemeester was.’**

We kunnen alweer moeilijk anders dan beginnen bij de coronacrisis. Die heeft de bestuurlijke relaties in dit land op scherp gezet en ze laat zich ook vandaag nog voelen. Jan Spooren kan vanuit verschillende perspectieven meepreten: ‘Eerst was ik erbij betrokken als burgemeester van Tervuren. Het is een voordeel dat ik het van beide zijden heb meegemaakt, ik kon me als gouverneur perfect voorstellen wat de impact was op de burgemeesters. Uit een evaluatie die de gouverneurs maakten, blijkt dat de strategie in de tweede golf sterk verbeterd is. Er kwam meer lijn in de beslissingen, er zijn bergen werk verzet lokaal, de eerstelijnszones hebben een belangrijke rol gespeeld.’

Katrien Partyka: ‘Mensen hebben ook de kracht van de lokale besturen aanvoeld en gezien dat de burgemeester effectief het kortste bij zijn burgers stond en met oplossingen kwam, dag in dag uit. Mensen hebben moeilijke boodschappen aanvaard van ons. Zelfs met alle onduidelijkheden en verwarring die er was, stonden we de dag nadien klaar om de klus te klaren. Wij dóén dat gewoon, heel plichtsbewust en zonder al te veel morren. De kracht van lokale besturen is zeer zichtbaar geworden in deze crisis, met daarbij ook de kracht van samenwerking met burgers, met verenigingen, met ondernemers... De suiker raffinaderij begon alcoholgel te produceren, een ander bedrijf zorgde voor maskers... Zaken gingen plots veel sneller vooruit: de digitalisering, de samenwerking tussen burgemeesters... De veerkracht van de samenleving werd zichtbaar.’

Jan Spooren: ‘De snelheid en veerkracht die vooral bij de lokale besturen aan de dag is gelegd, moet nu wel voor iedereen duidelijk zijn.’

Wat kunnen we volgens jullie leren uit de crisis?

Jan Spooren: ‘Dat we eruit moeten leren, is in ieder geval duidelijk. Ik zie drie belangrijke lessen, die ook werden opgenomen in een evaluatieverslag van de gouverneurs. Ten eerste is men ook lokaal slachtoffer geweest van het feit dat onze noodplanning, -procedures en -processen uitsluitend geënt zijn op de as federaal-gouverneur-burgemeester. De vele bevoegdheden van de regio’s hebben daar geen plaats in. Politiek is dat een bron van spanning en aan het einde van de keten moesten lokale besturen de onduidelijke maatregelen handhaven. De oplossing kan twee richtingen uit: ofwel hevelt men de hele noodplanning over naar de deelstaten, ofwel vormt men het bestaande nationale crisiscentrum om tot een volwaardig confederaal centrum waarin de

deelstaten administratief en politiek een volwaardige plaats krijgen.’

‘Een tweede les zit volgens mij in de beperkingen van noodplanning waarvan de procedures bedoeld zijn voor kortetermijnmaatregelen bij een acute ramp. De coronacrisis had zo’n grote omvang, zo’n lange duur en zo’n brede en diepe impact op de hele maatschappij, dat die niet enkel door noodplanning kan worden gedragen. Dat vereist heuse beleidsbeslissingen waarvoor politici verantwoordelijk zijn en zich ook moeten verantwoorden. En een derde les: deze crisis werd op den duur partijpolitiek behandeld, terwijl niemand op het terrein daar een boodschap aan heeft. Beslissingen op het overlegcomité waaraan verschillende interpretaties werden gegeven, MB’s die niet snel genoeg volgden, FAQ’s die nog veel later werden rondgestuurd. Sta dan maar in de schoenen van burgemeesters en politiemensen die het aan de mensen moeten uitleggen.’

Katrien Partyka (knikt): ‘Ik zou er nog een vierde les aan toe willen voegen. De drama’s die we in de zorg beleefd hebben, mogen nooit meer gebeuren. Mensen die zwaar ziek zijn het contact met hun familie ontzeggen, dat hadden we nooit op deze manier mogen laten gebeuren. Op dat vlak is er nog veel nazorg nodig, we mogen niet zomaar terug naar de orde van de dag, we moeten oog hebben voor het leed van mensen.’

‘Samenwerking met andere besturen loont, dat leerde corona ons ook. Sinds corona zitten we wekelijks samen met een aantal burgemeesters en dat werkt zeer goed. Ook het Nederlandse veiligheidsmodel met de regio’s kan ons inspireren om in de toekomst wat minder rigide te zijn dan nu voor noodplanning. Denk maar aan de recente wateroverlast, ook hier zijn nog efficiëntiewinsten mogelijk.’

Is de boost die de samenwerking met andere besturen kreeg, misschien meteen ook een boost voor de regiovorming?

Katrien Partyka: ‘In Tienen zien we dat in ieder geval wel ruim. Oost-Brabant gaat het met 31 besturen doen, voor het gemak opgedeeld in ‘onze kant’ en ‘de andere kant’ (Brussel-Halle-Vilvoorde). Regiovorming is goed zolang die op maat van de besturen blijft, en schaalvergroting is niet altijd de beste weg naar meer efficiëntie. Besturen moeten nog meer samenwerken. Voor grondgebonden materies zoals wateroverlast kan dat ook met de provincie. Maar met dertig besturen samenwerken maakt het moeilijk om lokaal nog te doen wat er verwacht wordt, ook het democratische gehalte dreigt te dalen. Je bent lokaal verkozen om een bepaald beleid te voeren en in een grote regio word je geleefd. De rol van de lokale besturen

moet alleszins gevaloriseerd blijven. Ik zie meer heil in de subregio's waar je op mensenschaal kunt samenwerken en efficiëntiewinsten boekt. Het is belangrijk dat lokale besturen toch in hun natuurlijke habitat kunnen blijven samenwerken. Bij ons zijn dat de burgemeesters van de Gete-vallei. De eerstelijns- en politiezone, wateroverlast: we pakken dat met een zevental burgemeesters aan. En daarnaast is er dan de provincie. Uiteraard stoppen veel zaken niet aan de gemeentegrens, denk maar aan openbaar vervoer of veiligheid. We moeten oppassen dat we door een extra niveau geen bestuurskracht verliezen en de bevoegdheden van lokale besturen uithollen.'

Jan Spooren: 'Dat laatste mag zeker niet de bedoeling zijn, integendeel. Regiovorming moet de impact van de lokale besturen op de bovenlokale samenwerking versterken. De intercommunales zijn voor mij veel meer een uitholling van de lokale macht, omdat er vervreemding dreigt te ontstaan tussen het bestuur en de persoon die men afvaardigt namens de gemeente. Ik geloof in het concept van regiovorming, al heb ik nog vragen bij de manier waarop beslissingen moeten worden genomen. De Vlaamse regering wou snel gaan met het aanduiden van de referentieregio's en laat het vervolg van onderuit groeien. Ik heb de indruk dat ze het nu wat te veel loslaat, en dat er bij gemeenten twijfels ontstaan omdat de concrete invulling van het "regioconcept" momenteel nog ontbreekt. Daarom hebben we met de gouverneurs ook het signaal gegeven aan de minister van Binnenlands Bestuur om niet te rigide te zijn en het zeker niet stil te laten vallen, zo niet zullen er burgemeesters afhaken. Bovendien moeten besturen ook voldoende capaciteit hebben om het allemaal te bolwerken. Dat is een aandachtspunt en een risico, zeker in kleinere gemeenten waar men ook onvoldoende medewerkers heeft om het allemaal op te volgen.'

Katrien Partyka: 'Als het de zoveelste praatvergadering wordt, dan haken we af. Het is voor burgemeesters ook een serieuze tijdsbelasting. Als we alle vergaderingen van bovenlokale overlegstructuren optellen, dan zit de agenda nu al vol.'

En na de regiovorming: een fusie?

Katrien Partyka: 'Nee, het ene houdt geen verband met het andere.'

Jan Spooren: 'Hoe meer men gaat samenwerken, hoe meer men natuurlijk de voordelen ervan zal zien, zowel tussen ambtenaren als tussen politici. Er zal ook meer vertrouwen ontstaan en dat kan op sommige plaatsen het gesprek over een fusie vergemakkelijken. Daarnaast zal het belang van bovenlokale sa-

STEFAN DEWICKERE

menwerking alleen maar toenemen. Kleinere gemeenten zullen meer moeten samenwerken, als ze sterk willen blijven staan om alles te doen wat nodig is. En dat kan in sommige gevallen ook wel een aanzet zijn om dan te fusioneren.'

'Elke gouverneur bracht het concept en de referentieregio's aan de man. Ook ik gaf formeel advies aan de Vlaamse regering. In Vlaams-Brabant is dat vrij vlot verlopen. In de toekomst wil ik hierin vooral de rol spelen die de lokale besturen van mij verlangen. Ik zie mijn voornaamste taak als verbinder. Regiovorming genereert tal van linken, tussen referentieregio's, tussen subregio's, met het Vlaamse niveau, met de provincie... Een faciliterende, ondersteunende rol moet zeker mogelijk zijn, maar daar stopt het dan ook. De lokale besturen beslissen.'

Tegelijk loopt nu het proces van decentralisatie.

Katrien Partyka: 'Het is inderdaad van het grootste belang dat hier niet gebeurt wat in Nederland met de jeugdzorg is gebeurd, namelijk dat men de bevoegdheid overhevelt naar het lokale niveau maar niet in bijbehorende financiering voorziet. Lokale besturen kunnen alles. Er is bijvoorbeeld ook veel voor te zeggen om de gezondheidszorg lokaal te organiseren, zoals dat in Denemarken het geval is, alleen moet men ons dan ook de ondersteuning en de middelen geven. Het huidige decentralisatieverhaal mag geen verhaal worden van enkel de centrumsteden die voldoende middelen hebben, terwijl men de andere gemeenten vergeet. Ook deregulering is in dezen erg belangrijk. Denk maar aan de kinderopvang, waar de hoogte van het toiletje tot op de centimeter bepaald is. Laat ons toch doen. Geef ons meer vrijheid, met minder kaders en regels, en oordeel op het resultaat. Geef incentives om samen te werken, vraag minder administratieve rompslomp. Dat men ons liever zegt wat het doel is, de beste weg ernaartoe vinden we zelf wel.'

STEFAN DE WICKERE

Jan Spooren: 'Ik heb me als burgemeester nooit miskend gevoeld door de Vlaamse of federale overheid. Wat wel te veel gebeurt, is dat men bevoegdheden overhevelt naar de gemeenten en er onvoldoende middelen tegenover staan. Ook vertrouwen tonen is belangrijk. Dat bepaalde subsidies gaandeweg niet meer geoormerkt werden en men de gemeenten vrij liet in de besteding, is een stap in de goede richting, maar het gebeurt nog onvoldoende.'

Van vertrouwen over naar het ambt van gouverneur. Dat is niet onbesproken, u bent ambtenaar maar tegelijk politiek benoemd.

Jan Spooren: 'Het is een politieke benoeming, inderdaad. Maar zodra je benoemd bent, word je geacht onpartijdig en neutraal te zijn. Niet apolitek, want je bent constant met politiek en beleid bezig, maar het is niet partijpolitiek. Je moet tegen een zekere perceptie opboksen en heel bewust werken aan die politieke neutraliteit. Het heeft voor mij alleszins voordelen dat ik in de politiek zat. Als je nooit politiek actief bent geweest, mis je heel wat vaardigheden, ervaring en contacten om gouverneur te zijn. Het is bovendien een benoeming van een hele Vlaamse regering op unaniem advies van de federale regering. Dan mag je er toch van uitgaan dat men geschikte profielen voordraagt. De praktijk toont het ook aan, mijn collega's in zowel Vlaanderen als Wallonië zijn door de band genomen zeer bekwaam.'

Allebei hebben jullie ervaring als burgemeester en parlementslid, respectievelijk federaal en Vlaams. Een van

jullie nu ook als gouverneur. Waar is jullie impact het grootst?

Jan Spooren: 'Het meeste impact heb je zonder twijfel als burgemeester, dat geeft ook een ongelooflijke voldoening. Het is een fantastisch mooie job, je bepaalt zo veel als burgemeester. Het is ook een hele zware job die nog te vaak wordt onderschat, ook in een kleine gemeente slorpt het je op, 24/7 aanspreekbaar zijn. Als parlementslid heb je het minste impact. Als gouverneur zit het er wat tussenin, vermoed ik.'

Katrien Partyka: 'Als parlementslid controleer je de regering, en je hebt ook je wetgevende taken, maar dat is niet altijd evident tegenover de machine van regering, ambtenaren en kabinetsmedewerkers. Je kunt wel impact hebben, maar die is toch anders dan lokaal. Een parlementslid zit vaker onder een stolp, als burgemeester ga je iedere dag de straat op, zie je de mensen veel meer en heb je veel meer vat op hun dagelijks leven. Van een parlementslid weet je ook niet echt wie hard werkt of niet, sommigen roepen misschien alleen maar hard, terwijl wie stil is, misschien veel harder werkt. Dat geldt niet voor een burgemeester, lokaal vallen de maskers af, in goede en slechte zin. Het feit dat men bij lokale verkiezingen veel meer voor personen stemt dan voor partijen, toont ook aan dat de kiezer heel goed door heeft wie wat doet in en voor de gemeente.'

Jan Spooren (aan Katrien Partyka): 'Doe je dan niet liever je burgemeesterschap dan het andere?'

Katrien Partyka: 'Natuurlijk.' —

Katrien Partyka:
'In het decentralisatieverhaal is deregulering erg belangrijk. Laat ons toch doen, met minder kaders en regels. Zeg ons wat het doel is, de beste weg ernaartoe vinden we zelf wel.'

VOORKOMEN, BEHEREN, AUDITEN, ANALYSEREN ... ETHIAS SERVICES STAAT AAN UW ZIJDE!

Ethias Services wil, als aanvulling op de verzekeringsproducten, een **volledig gamma van diensten** aanbieden, onder meer op het vlak van preventie, risicobeheer en pensioenen.

Ethias Services staat aan uw zijde en begeleidt u bij de uitrol van innovatieve oplossingen die aan uw dagelijkse behoeften voldoen.

Op het vlak van **psychosociale risicopreventie en geestelijke gezondheid** geeft Ethias Services een antwoord op uw vragen met meer dan 50 concrete voorstellen voor:

- conflictbeheersing, stressbeheersing en tijdsbeheer;
- opsporing en analyse van psychosociale risico's;
- psychologische ondersteuning en veiligheid, geestelijke gezondheid en welzijn;

- beheer van leidinggevende vaardigheden, human resources en communicatie;
- werkomgeving, verslavingspreventie;
- ethiek in management en besluitvorming.

Op het vlak van **pensioenen** zorgen we via de studies « Publi-Plan » voor een duidelijk beeld op de toekomstige loon- en pensioenlasten van statutaire en contractuele personeelsleden die in openbare instellingen werken.

Op het vlak van **Risk Management** richten we ons op het in kaart brengen van risico's, het opstellen van remediëringsplannen, begeleiding bij het uitvoeren van maatregelen en een reeks specifieke opleidingen.

Op het vlak van **brandpreventie** voeren we risicoaudits uit en begeleiden we u bij de uitvoering van corrigerende maatregelen om zowel uw personeel als uw patrimonium te beschermen. We organiseren ook diverse opleidingen, zowel bewustmakingssessies als cursussen over specifieke onderwerpen.

Ethias Services, **dat is ook** het beheer van uw rentes Arbeidsongevallen, van uw wettelijke of aanvullende pensioenen, en een hele reeks andere mogelijkheden die onder meer verband houden met de berekening van vergoedingen of **bijstand** in het algemeen.

Onze Key Account Manager Geert Van Aken staat tot uw beschikking om uw vragen te beantwoorden en samen met u de specifieke antwoorden op uw behoeften te vinden.

Geert VAN AKEN, Key Account Manager
Prins-Bisschopssingel 73 - 3500 HASSELT

☎ 0475 97 64 68 - 011 28 21 00

✉ geert.vanaken@ethias.be - ethiasservices@ethias.be

🌐 www.ethiasservices.be

Ethias Services NV, Rue des Croisiers, 24 - 4000 LUIK
www.ethiasservices.be - ethiasservices@ethias.be
RPR Luik BTW BE 0825.876.113 - IBAN: BE03 0688 9413 2384 - BIC : GKCCBEBB
Publicitair document. Vormt geen contractuele verbintenis.
V.U.: Yves Mélot

ethias
SERVICES

STEFAN BEEL

Regiovorming: samenspel tussen politiek en administratie

In maart 2021 nam de Vlaamse regering een beslissing over de afbakening van de referentieregio's. Nu ligt er heel wat werk op tafel. De VVSG ging praten met twee algemeen directeurs: **Geert Sintobin** van Roeselare en **Jeroen Peeters** van Olen. Roeselare maakt deel uit van de referentieregio Midwest, Olen vormt samen met vier andere gemeenten de subregio Neteland, binnen de referentieregio Kempen. Beide directeurs gaven hun persoonlijke visie op de regiovorming weer.

Het beeld bestaat dat de opvolging van intergemeentelijke en interbestuurlijke samenwerking tot nog toe vooral een zaak van de politiek is geweest en niet zozeer een administratieve aangelegenheid. Dat wil Geert Sintobin nuanceren: 'Lang voordat er van regiovorming sprake was, bestonden er heus al wel samenwerkingsverbanden. Vele daarvan zijn niet gereguleerd en blijven onder de radar van de politiek. Denk aan Whatsapp-groepen tussen algemeen directeurs of kennisdelingsplatformen waar ambtenaren projecten met elkaar delen.' In Midwest bestaat bijvoorbeeld al meerdere jaren een feitelijke samenwerking tussen verschillende OCMW's inzake tewerkstelling en schuldbemiddeling, waar geen juridische structuur achter zit. Geert Sintobin benadrukt daarom: 'Laten we niet de fout maken om te veel te structureren en te formaliseren: keep it simple! Afhankelijk van de soort samenwerking ligt het accent soms politiek, soms ambtelijk.' Jeroen Peeters sluit zich

Bij Midwest vormen de algemeen directeurs de brug tussen politici en ambtenaren.

daarbij aan. Ook volgens hem is het niet puur een zaak van de politiek: 'Wanneer er een gemeenschappelijk probleem is, vinden mensen elkaar spontaan. Zij willen de krachten bundelen om tot een oplossing te komen.'

In het regeerakkoord worden de burgemeesters als spil aangewezen voor de regiovorming, maar de algemeen directeurs worden momenteel ook betrokken bij regionaal overleg en samenwerking binnen hun regio's. Voor Jeroen Peeters staat de algemeen directeur idealiter als volwaardige partner naast de burgemeester: 'Binnen de stuurgroep van Neteland functioneren de vijf burgemeesters en de vijf algemeen directeurs als een perfecte tandem. De ene keer lanceren de burgemeesters hun ideeën, de andere keer geven de algemeen directeurs de voorzet.' Een vaste groep die elkaar regelmatig ziet en elkaar kan vinden op meerdere thema's, creëert een basis om moeilijkere zaken door te spreken en grotere projecten op te zetten. Dat ziet Jeroen Peeters als een van de voordelen van regionale samenwerking. In de regio Kempen, waarbinnen Neteland een subregio is, werkt het op een andere manier. 'Daar is de Conferentie van Kempense burgemeesters de drijvende kracht. Elk samenwerkingsniveau heeft zijn sterkten, maar niets is zaligmakend.

Voor bepaalde thema's is de schaal van de Kempen te groot om een bepaalde dynamiek, voldoende vertrouwen en slagkracht te genereren.' Bij Midwest vormen de algemeen directeurs de brug tussen politici en ambtenaren, vertelt Geert Sintobin. 'Zij zetelen mee in thematisch ingedeelde clusters en intervisiegroepen. In die laatste schenken de ambtenaren meer aandacht aan het operationele aspect en aan kennisdeling. Binnen de clusters spitsen burgemeesters en schepenen zich toe op beleidsaspecten. De algemeen directeurs zijn voorzitters bij de intervisiegroepen, zij sluiten ook mee aan bij de clusters.' Zo zorgt Midwest voor een goede kruisbestuiving tussen de groepen.

Wie volgt wat op?

Die kruisbestuiving en informatiedoorstroming blijkt niet alleen belangrijk tussen politici en ambtenaren, maar ook binnen het managementteam: hoe kun je vanuit het managementteam alle intergemeentelijke samenwerkingen opvolgen? Volgens Geert Sintobin kun je gewoon niet alle informatiestromen onder controle houden: 'Het is in een stad als de onze onmogelijk om alle vormen van samenwerking op het managementteam te bespreken en op te volgen. Bij ons ligt de klemtoon op teamniveautrouwens op de performantie van de interne organisatie: denk aan ICT, personeel, financiën... De

prioritaire beleidsdossiers worden meer opgenomen door individuele MAT-leden met hun schepenen. Zij wegen daarom sterker daarop door dan het managementteam als groep.'

In Olen gaan ze iets anders hiermee om, merkt Jeroen Peeters op. Ze maken een verschil tussen samenwerkingen van Neteland en andere intergemeentelijke samenwerkingen. 'Onze intentie bij Neteland is om als één geheel naar buiten te komen. We zijn meer dan een occasioneel samenwerkingsverband. We willen samen beleid maken, maar de versnippering van informatie begon ons parten te spelen. Zo hebben we gemerkt dat we sterker moesten inzetten op kennisdeling en intern draagvlak. Dat gebeurt niet op dezelfde manier voor andere intergemeentelijke samenwerkingen.' Neteland zet in op een netwerkstructuur met beleids- en adviesgroepen waarbij schepenen en ambtenaren elkaar regelmatig ontmoeten, interne communicatie via een nieuwsbrief naar de vijf besturen, maar ook op kennisdeling met een handboek op een gedeelde SharePoint en op het groepsgevoel via gemeenschappelijke mandataris- en personeelsdagen.

De bal ligt in beide kampen

Met de regiovorming hoopt de Vlaamse regering een einde te maken aan de verrommeling van het bestuurlijke landschap. In de beslissingsnota bevestigt

Geert Sintobin:

'De verrommeling is in de eerste plaats ontstaan door regels en structuren die van bovenaf zijn opgelegd, zowel op Vlaams als federaal niveau. We vragen vooral aan Vlaanderen om drempels op te heffen en mogelijkheden te creëren.'

Elk samenwerkingsniveau heeft zijn sterkten, maar niets is zaligmakend.

Jeroen Peeters:
‘Onze intentie bij Neteland is om als één geheel naar buiten te komen. We willen samen beleid maken, met veel kennisdeling en een intern draagvlak. Dat gebeurt niet op dezelfde manier voor andere intergemeentelijke samenwerkingen.’

zij ook het goede voorbeeld te zullen geven en eigen regionale afbakening met de referentieregio's te aligneren. Ook voor de algemeen directeurs is dit noodzakelijk om de regiovorming te doen slagen. 'De verrommeling is in de eerste plaats ontstaan door regels en structuren die van bovenaf zijn opgelegd, zowel op Vlaams als op federaal niveau. Vanuit Midwest zetten we stappen vooruit, maar wij hebben niet alle sleutels in handen. We vragen vooral aan Vlaanderen om drempels op te heffen en mogelijkheden te creëren, en ook te zorgen voor afstemming met de federaal opgelegde structuren, bijvoorbeeld voor politie, brandweer of ziekenhuisnetwer-

ken,' vertelt Geert Sintobin. In Neteland zijn er ook al enkele stappen gezet, maar Jeroen Peeters vraagt ook dat Vlaanderen niet blijft wachten. 'Het is én-én. Je moet natuurlijk de ruimte benutten die je hebt. De uitdaging voor de Vlaamse en federale overheid is wel dat zij de instrumenten en de ruimte geven aan de lokale besturen om de puzzel te leggen. Er zal gekozen moeten worden. Hoe kan Vlaanderen zorgen dat initiatieven alle ruimte kunnen krijgen? We begrijpen natuurlijk dat sommige zaken tijd nodig hebben, maar we mogen niet blijven opbotsen tegen de structuren die van bovenuit opgelegd worden. We mogen niet blijven stilstaan.'

Soms hoor je de opmerking van politici of ambtenaren dat ze regiovorming als een bijkomende drempel beschouwen, omdat sommige samenwerkingsverbanden niet meer binnen de referentieregio's vallen. Geert Sintobin begrijpt die reactie, maar merkt ook op: 'Je kunt niet een beetje zwanger zijn. Lokale besturen vragen duidelijkheid, dan moet er wel gestuurd worden. En daar hangen steeds voor- en nadelen aan vast.' Jeroen Peeters vertrekt vanuit een andere bedenking: 'Als je dat als een drempel aanvoelt, dan moet je vooral terugkijken naar de kern van het samenwerkingsverband en de visie. Waarom ben je samen beginnen te werken? Zit er een gedeelde visie achter? Als het verder gaat dan occasionele samenwerking, dan is het de moeite waard om over die drempel te stappen. Er is op die manier bij ons bijvoorbeeld een natuurlijke reflex ontstaan: kunnen we dat niet binnen Neteland of samen met Neteland doen? Die cultuur zou in de andere regio's ook moeten opkomen, want dan wordt het samenwerkingsverband een soort vliegwieltje om meer kansen te creëren en projecten op te starten.' —

vvsg

Lerend netwerk tegen verrommeling

Labo Regiovorming start een lerend netwerk 'Aanpak verrommeling' voor lokale organisaties. Hoe krijgt een lokaal bestuur een betere kijk en greep op de verschillende samenwerkingsverbanden waarin het zit? Hoe komen we als regio tot een betere afstemming van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en OCMW-verenigingen? Dat zijn de vragen waar het lerend netwerk mee aan de slag gaat. Bedoeling is dat we samen tot een plan van aanpak komen, zowel lokaal als regionaal.

Interesse?

Neem contact op met Peter Hautekiet, peter.hautekiet@vvsg.be.

We komen een eerste keer samen op 9 december om 14 uur in Huis Madou, Brussel.

ELIENE RIJCKEN

VVSG-projectmedewerker
communicatie & kennisdeling
Innovatie en Digitale Transformatie

**MEE MET
DE STROOM.BE**
ZUINIGER, SLIMMER ÉN GROENER

Elke zet
van onze bedrijven
en burgers telt voor
een groot effect

Breng mee de stroom in
beweging op meemetdestroom.be

Vlaanderen
is energie en klimaat

fluvius.

VVSG formuleert randvoorwaarden bij nieuwe decentralisatie

De VVSG verwelkomt de decentralisatieplannen van de Vlaamse regering, maar formuleert ook een aantal randvoorwaarden. Zo mag decentralisatie in geen geval een verkapte besparingsoefening worden, en moet er ook voldoende aandacht blijven gaan naar de bevoegdheidsverschuivingen die al eerder waren vastgelegd.

Net als de vorige Vlaamse regering wil ook deze bestuursploeg werk maken van een decentralisatieoperatie richting de lokale besturen. Het Vlaamse regeerakkoord van 2019 zegt hierover het volgende: 'In een commissie decentralisatie, overlegt de Vlaamse regering samen met de lokale besturen op welke terreinen, bovenop de in dit regeerakkoord gemaakte afspraken, en door aanpassing van welke regelgeving en binnen welke termijn, zij de autonomie voor de lokale besturen verhoogt door, o.a. de afschaffing van Vlaamse sturing; minder of soepelere normering of de aanpassing van administratieve praktijken.'

Vanuit het subsidiariteitsprincipe staat de VVSG achter dit voornemen. Bevoegdheden liggen het best waar ze thuishoren, en dat is vaak op het lokale niveau. Toch formuleert de raad van bestuur van de VVSG ook enkele belangrijke randvoorwaarden. Die gingen op 21 september in een brief naar Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers.

Decentralisatie is niet noodzakelijk gelijk aan de formele overdracht van bevoegdheden. Ook snoeien in uitvoeringsregels biedt

lokale besturen ruimte om meer te kunnen inspelen op de plaatselijke realiteit. Centrale overheden richten zich idealiter op het bepalen van doelstellingen (het 'wat') en niet of veel minder op de wijze waarop lokale besturen die doelstellingen realiseren (het 'hoe'). Op dat vlak verwacht de VVSG veel van de lopende hervorming van het rechtspositiebesluit voor personeel van lokale besturen. Dat moet er echt toe leiden dat er centraal alleen nog basisregels worden vastgelegd en dat de rest aan de besturen zelf wordt overgelaten.

De gemeentelijke taken en bevoegdheden kunnen versterkt worden met instrumenten die de (ook interbestuurlijke) gegevensuitwisseling en expertisedeling versterken, onder andere over goede praktijken. Zo vermijden we dat gemeenten telkens weer energie verliezen aan het uitvinden van het spreekwoordelijke warme water. Ook een slimme datastrategie is hier onlosmakelijk mee verbonden.

Decentralisatie mag geen besparingsoefening zijn, zoals in Nederland is gebeurd met de overdracht van belangrijke zorgopdrachten aan de gemeenten. Als bevoegdheden overgaan naar de lokale besturen, moeten de bijhorende middelen meegaan. Men mag er niet zomaar van uitgaan dat gemeenten een bepaalde bevoegdheid behalve beter en efficiënter ook per definitie goedkoper kunnen uitvoeren dan de Vlaamse overheid. Elke zweem van besparing kan bij lokale besturen de zin fnuiken om positief om te gaan met de nieuwe beleidsinstrumenten die ze ter beschikking krijgen. Meer zelfs, ervaringen in Nederland geven aan dat decentralisatie net tot meer overheidsuitgaven kan leiden, bijvoorbeeld omdat lokale besturen beter dan de centrale overheid in

Centrale overheden richten zich idealiter op het bepalen van doelstellingen (het 'wat') en niet of veel minder op de wijze waarop lokale besturen die doelstellingen realiseren (het 'hoe').

Bevoegdheden liggen het best waar ze thuishoren, en dat is vaak op het lokale niveau.

staat zijn (zorg)noden te detecteren en hierop in te spelen.

Wees als centrale overheid maximaal transparant over wat de over te dragen bevoegdheden concreet inhouden. Deel alle informatie over de omvang van de activiteiten (op macro- en microniveau), de financiële en datastromen, eventueel uitgevoerde studies en consultingopdrachten, knelpunten enzovoort. Ook op dat vlak blijkt uit de Nederlandse ervaring met de decentralisatie van de zorg dat gemeenten totaal verrast werden door de omvang van het pakket bevoegdheden en taken dat hun kant op kwam.

Neem voldoende tijd voor de creatie van de begeleidende maatregelen: het wetgevende traject, het uittekenen van een nieuwe toepassing ter plaatse, de noodzakelijke IT-aanpassingen, de inpassing in de lokale beleidscyclus enzovoort.

Werk met een op Vlaams niveau geïntegreerde methode, waarbij Vlaamse departementen en diensten dezelfde taal hanteren tegenover lokale besturen. Vermijd ook decentralisatie-initiatieven die slechts gedeeltelijk worden uitgevoerd omdat de bevoegdheden vandaag toevallig bij verschillende ministers of departementen zitten, terwijl ze op het lokale niveau wel samenkomen en ze daar geïntegreerd worden behandeld.

Kortrijk

Philippe De Coene, schepen van Sociale Vooruitgang en Armoedebestrijding stad Kortrijk: 'Als Kind en Gezin jaarlijks de cijfers over kansarmoede publiceert, interesseert mij niet zozeer het percentage voor Kortrijk maar wel of die mensen bij ons al op de radar staan. Als dat zo is, kunnen we nog meer doen? Als dat niet zo is, hoe kunnen we hen bereiken? Helaas krijgen wij geen toegang tot die persoonlijke gegevens. Als Vlaanderen 19.000 gezinnen aanschrijft die potentieel recht hebben op een huurpremie omdat ze al langer dan vier jaar op de wachtlijst voor een sociale woning staan en maar 9000 daarvan antwoorden, dan wil ik graag weten wie die mensen zijn in Kortrijk zodat we hen kunnen helpen. Ook die informatie stroomt niet naar ons door. Het herverdelen van bevoegdheden, decentralisatie moet daarom gepaard gaan met een veel betere data-uitwisseling. Pas als we alle beschikbare informatie van Vlaanderen, van Kind en Gezin, van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid bundelen met onze eigen gegevens, kunnen we een volledig zicht krijgen op het probleem van (kans)armoede in de stad en onze outreachende aanpak optimaliseren. Natuurlijk moet dat privacyproof gebeuren, maar dat is perfect mogelijk.'

Verlies lopende decentralisatieprojecten (creatie van vervoersregio's, decentralisatie buitenschoolse kinderopvang, invoering gemeentelijke administratieve sancties voor kleine snelheidsovertredingen, regie lokaal sociaal beleid, uitbreiding regie sociale economie naar regie werk en sociale economie...) niet uit het oog en zorg ervoor dat die correct worden doorgevoerd. In het andere geval dreigt bij veel lokale besturen de begrijpelijke reactie 'er worden voortdurend nieuwe taken naar de gemeenten overgedragen' te ontstaan, met de eraan verbonden weerstanden.

Maak van gemeentelijke regie geen lege doos, maar vul het concept zo in dat gemeenten het als een echt beleidsinstrument kunnen hanteren. Vandaag zijn de concrete regie-instrumenten vaak niet aanwezig. De lokale regiefunctie steunt nog te veel op vrijwilligheid van de andere spelers, op de kracht van de overtuiging van lokaal leiderschap en op goede interpersoonlijke relaties. Lokale besturen willen verschillende soorten regie-instrumenten, op een continuüm tussen veel en weinig doorzettingsmacht. Communicatief-rationele instrumenten zijn geen doorzettingsinstrumenten. Daarmee kunnen lokale besturen alleen proberen andere partijen op basis van visie, argumenten en even-

STEFAN DEWICKERE

Men mag er niet zomaar van uitgaan dat gemeenten een bepaalde bevoegdheid behalve beter en efficiënter ook per definitie goedkoper kunnen uitvoeren dan de Vlaamse overheid.

tueel gedeelde analyses te overtuigen om mee te werken, cohesie binnen het netwerk tot stand te brengen en te komen tot gemeenschappelijke doelstellingen, actie, waarden en kennis. Maar als een belangrijke betrokkene niet wil meewerken, dan kan het bestuur niet ingrijpen. Daarvoor zijn juridische en financiële instrumenten nodig, zoals het 'slot op de middelen'. Bij veel directe Vlaamse subsidies aan initiatieven op het grondgebied van de gemeente is er geen of amper sprake van kennisgeving, laat staan verantwoording aan het lokale bestuur. Voor echte regie moeten lokale besturen vat krijgen op de Vlaamse middelenstromen. Het 'slot op de middelen' wordt dan pas geopend na een akkoord van de organisatie met het lokale bestuur over de realisatie van lokaal gekozen doelstellingen. Deze doelstellingen moeten integraal zijn, want precies daar ligt de lokale meerwaarde.

Subsidiariteit is geen exacte wetenschap. Durf daarom ook nadenken over zaken die vandaag lokaal zitten maar die misschien beter door de Vlaamse overheid zouden worden opgenomen.

Laat bij decentralisatie naar gemeenten ook altijd intergemeentelijke samenwerking toe, zonder Vlaamse inmenging over de wijze waarop die vorm krijgt. Ontwikkel dus geen nieuwe normen – bijvoorbeeld een minimumaantal gemeenten of inwoners – voor die samen-

Gent

Mieke Hullebroeck, algemeen directeur stad Gent: 'Wanneer wordt nagedacht over bevoegdheidsverschuivingen - in beide richtingen - moet de fundamentele afweging zijn of de burger er beter van wordt. Garanderen ze een betere en meer (kosten-) efficiënte dienstverlening? De blik en de ervaring van de burger moeten centraal staan in het verder denken over en uitvoeren van de decentralisatieplannen van de Vlaamse regering. Daarnaast moet de Vlaamse overheid haar initiatieven met een impact op het lokale niveau steeds goed doorpraten met de lokale overheden. Op die manier kunnen de maatregelen verrijkt worden met de expertise van lokale overheden en andere lokale actoren, en kan de effectiviteit worden verhoogd. In coronatijden hebben we gemerkt dat Vlaanderen niet steeds inspeelde op reële noden, precies door dit gebrek aan afstemming met de lokale praktijk. Tot slot: het ondersteunen van de uitwisseling van goede praktijken en expertise, ook interbestuurlijk, is belangrijk maar in het licht van de digitale transformatie van de dienstverlening volstaat dit wellicht niet. Er wordt het best ook nagedacht om in overleg bepaalde toepassingen centraal uit te tekenen en te ontwikkelen en een aantal gedeelde standaarden te gebruiken.'

werking. De enige voorwaarde mag zijn dat de samenwerking zich inschrijft binnen de referentieregio's, tenzij hiervoor afdoende tegenargumenten bestaan.

Overweeg of een decentralisatie algemeen moet zijn (dus naar alle gemeenten, zonder keuze), dan wel (gedurende enkele jaren) op vraag. In dat laatste geval zouden gemeenten die van oordeel zijn dat ze er klaar voor zijn, de bevoegdheid van Vlaanderen kunnen overnemen, en andere (nog) niet. Koppel de momenten van een bevoegdheidsoverdracht op vraag aan de lokale beleids- en beheerscyclus.

Door de coronacrisis hebben de plannen van de Vlaamse regering wat vertraging opgelopen, maar dit najaar wil ze alsnog van start gaan met de commissie decentralisatie. —

JAN LEROY

diensthoud Werking en Organisatie bij de VVSG

Meer informatie over de vorige decentralisatie-operatie is beschikbaar op <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/strategische-projecten/decentralisatie>

De Vlaamse lokale besturen besteden jaarlijks een flinke som aan premies, subsidies en toelagen. Dat geld gaat naar verenigingen, burgers en ondernemingen. Maar zijn dit altijd 'slimme subsidies'? En hoe vermijd je misbruik? Audit Vlaanderen keek ernaar en vond goede praktijken en leerpunten.

Subsidies, een verhaal om van te leren

De Vlaamse lokale besturen besteden bij benadering 190 miljoen euro per jaar aan premies, subsidies en toelagen voor verenigingen, burgers en ondernemingen. Omgerekend is dit ongeveer 29,23 euro per inwoner, met uitschieters tot bijna 90 euro per inwoner. Dit bedrag is relatief beperkt vergeleken met het totale budget van de besturen. De maatschappelijke impact van dit veelgebruikte beleidsinstrument kan echter groter zijn dan dit bedrag doet vermoeden.

Subsidies worden immers ingezet in tal van sectoren (milieu, vrije tijd, armoede, lokale economie) en vormen (bv. geld, vouchers, leningen, waarborgen). Het is daarom een vaak gebruikt en erg zichtbaar beleidsinstrument. Om dit te illustreren volstaat het te kijken naar de veelheid van federale en Vlaamse subsidies die zijn ingezet om de gevolgen van de COVID-19 pandemie te verzachten. Een adequaat subsidieproces is belangrijk om het risico op misbruik te beperken. Dit veronderstelt een gedegen controle, liefst vooraf maar ook daarna. Alleen zo weet de overheid dat de uitgekeerde subsidie effectief is aangewend zoals ze is bedoeld. Dat dit niet altijd eenvoudig is, blijkt onder meer uit de zaak-Let's Go Urban. Het toont meteen ook aan hoe (politiek) kwetsbaar een subsidieproces kan zijn. En dat heeft nefaste gevolgen voor de publieke opinie.

In 2018 auditeerde Audit Vlaanderen het subsidieproces bij achttien lokale besturen. Ook enkele ondersteunende processen werden daarbij belicht (bv. beleid, integriteit). Zoals steeds leverde dit leerpunten maar evengoed inspirerende praktijken op. Een 'snapshot' van het lokale subsidielandschap als het ware....

SMY GILBERT PHOTOGRAPHY

Een wat mistig landschap

Het lokale subsidielandschap is vaak mistig. Zonder een volledig overzicht wordt het moeilijk om van subsidies een doelgericht lokaal beleidsinstrument te maken. Bij meer dan 75% van de geauditeerde besturen ontbreekt evenwel een degelijke inventaris. Dat komt voor een stuk doordat deze informatie verspreid zit binnen de organisatie. Er zijn ook weinig aanknopingspunten. Audit Vlaanderen stelde immers vast dat de besturen niet steeds alle subsidiereglementen publiceren en dat ook de boekhoudkundige registratie niet altijd consistent of op dezelfde manier gebeurt. Daardoor is er dus vaak bijkomend intern onderzoek nodig om het subsidielandschap in kaart te brengen. En ook dan blijft het opletten. In veel lokale besturen is immers iedereen en tegelijk niemand echt bezig met subsidies. Zo kan het snel een kernproces worden zonder een duidelijke 'ambtelijke eigenaar'. We denken daarbij ook aan beleidsdomeinen die politiek worden opgevolgd maar niet echt bij een dienst zijn ondergebracht (bv. dierenwelzijn, gemeentelijk onderwijs).

Doen subsidies wat ze moeten doen? Die vraag wordt bij heel wat besturen onvoldoende

Doen subsidies wat ze moeten doen? Die vraag wordt bij heel wat besturen onvoldoende gesteld. Heel weinig besturen sturen hun subsidiebeleid bij op basis van een systematische evaluatie.

gesteld. Heel weinig besturen sturen hun subsidiebeleid bij op basis van een systematische evaluatie. Jawel, bij de opmaak van het budget wordt dit wel meegenomen, maar vaak zonder na te gaan of de subsidie in de bestaande vorm (bv. bedrag, criteria, administratieve verpakking) nog wel beantwoordt aan wat de betrokken burgers of organisaties nodig hebben. Dit is ook zo voor nominatieve subsidies en samenwerkingsovereenkomsten. Die lopen soms zowat automatisch door of ze worden over een langere periode stilzwijgend verlengd. Zo mist het (nieuwe) bestuur mogelijk kansen.

Slimme subsidies, slim beheer, behoorlijk bestuur

Audit Vlaanderen stelde vast dat lokale besturen het zichzelf vaak moeilijk maken. Een verfijnd subsidiereglement met een lange lijst van beoordelingscriteria genereert een grote administratieve last voor alle partijen. Digitaliseren, vereenvoudigen, lokale besturen denken hierover nog onvoldoende na. Anderzijds, belangrijke nominatieve subsidies passeren soms zonder dat de verantwoordingsstukken worden opgevraagd. Dat is nochtans verplicht door de subsidiewet van 1983.

Maar er is meer. Elke subsidie veronderstelt een wettelijke basis, bijvoorbeeld een subsidieovereenkomst waarvan de looptijd nog niet is verstreken. Daarenboven is de lijn tussen een nominatieve subsidie en een overheidsopdracht soms dun. De gemeente moet ook nagaan of de begunstigde van een subsidie al dan niet aanbestedingsplichtig is. Een subsidie die wordt toegekend op basis van een

helder reglement met duidelijke criteria draagt bij tot een transparante inzet van dit beleidsinstrument. Sommige besturen laten zich verleiden tot een bijzonder groot aantal zogenaamde nominatieve subsidies. Daarbij wordt een bepaald bedrag toegewezen aan één begunstigde op basis van een unieke beoordeling en goedkeuring. Dat biedt veel beleidsvrijheid. Maar het bestuur moet er dan wel goed op letten dat het de beginselen van gelijkheid, zorgvuldigheid en motivering respecteert. Zo wordt willekeur vermeden. In de praktijk is dit niet zo eenvoudig en al zeker niet wanneer een bestuur heel veel van dergelijke subsidies toekent. De politieke verantwoordelijkheid is bij een dergelijke subsidie vanzelfsprekend ook sterker aanwezig. Kortom, er is een helder referentiekader nodig om ook op dit vlak behoorlijk bestuur te verzekeren.

Subsidiebeheer vernieuwen: de case van Aalst

De stad Aalst keert jaarlijks een flink bedrag aan subsidies uit: een uitdaging voor het managementteam dat ervoor moet zorgen dat alle partijen die subsidies op een accurate en doelgerichte manier inzetten. Het bestuur legt in dat verband de laatste hand aan een nieuwe werkwijze voor het invoeren, goedkeuren en beheren van subsidies. 'Die manier van werken omvat ook de nodige juridische controles en betreft alle diensten, inclusief het college van burgemeester en schepenen en het Vast Bureau, bij de hele cyclus van uitwerking, uitvoering en evaluatie van de subsidie,' legt algemeen directeur Wim Leerman uit. 'Ze garandeert niet alleen de rechts-

Aalst, Beersel en Wetteren

Competitieve projectoproepen door de stad Aalst: Een subsidiereglement bepaalt de criteria waarop projectvoorstellen beoordeeld worden door een commissie (bv. betreffende kinderarmoede). Alle gegadigden krijgen zo de kans om voorstellen in te dienen die kunnen bijdragen tot de doelstellingenrealisatie van de stad. Het gelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel staat hierbij centraal.

Afstemming van het subsidieproces in Beersel: De gemeente bespreekt reglementen en aanpassingen ervan in een werkgroep met vertegenwoordigers van de adviesraden, de administratie en het politieke niveau. Dit voorkomt onder meer dat de werkwijze bij de afzonderlijke diensten verschilt en dat verenigingen onbedoeld via verschillende reglementen ondersteuning ontvangen.

Convenant in plaats van jaarlijkse subsidies in Wetteren: De gemeente hanteert een subsidiereglement voor evenementen, culturele en toeristische projecten. Dit reglement zegt dat een organisatie die driemaal een positieve evaluatie heeft gekregen, een aanvraag voor een meerjarige overeenkomst (een convenant) kan indienen. Dit beperkt de werklast voor de aanvrager en de subsidiërende organisatie.

Wim Leerman:
'Wij kozen voor uniformiteit en transparantie in opvolging en evaluatie. Dat deden we door bij al onze samenwerkingsovereenkomsten zowel inhoudelijk als financieel een vaste werkwijze te hanteren.'

geldigheid van alle subsidies, maar ook dat alle subsidies op een eenvormige, afgestemde en doelgerichte manier worden ingezet. Zo kozen we bij al onze samenwerkingsovereenkomsten voor uniformiteit en transparantie in opvolging en evaluatie door zowel op inhoudelijk als op financieel vlak een vaste werkwijze te hanteren.'

Betrokkenheid en controle zijn sleutelwoorden als het erop aankomt het risico op misbruik te beperken. 'Veel van onze subsidies hebben betrekking op ons lokaal sociaal beleid,' zegt Wim Leerman. 'We kiezen er als bestuur bewust voor om nauw betrokken te blijven bij de projecten die we uitrollen in samenwerking met onze lokale initiatiefnemers. Naargelang de grootte van de toelage is er een tot drie keer per jaar een formeel evaluatiemoment. Hierbij zijn minstens een inhoudelijk verantwoordelijke dienst en onze regio lokaal sociaal beleid betrokken.' Elk beleidsdomein heeft zo'n regisseur die de brug naar het beleid en de rest van de organisatie slaat. En natuurlijk voert de dienst financiën een controle op de gevraagde bewijsstukken uit.

In het spanningsveld tussen sluitende controles (die tijd vragen), efficiënt beheer en vlotte toegankelijkheid van de subsidie voor begunstigden is goede communicatie van essentieel belang. Wim Leerman: 'Onze verwachtingen qua rapportering zijn heel helder en ze worden bij de opmaak van elke overeenkomst goed doorgesproken met de initiatiefnemer. Zo bepalen we steeds in samenspraak de doelstellingen en de bijbehorende indicatoren. Die vormen dan de leidraad voor latere rapportering.'

Verder heeft het beleid weloverwogen beslist het aantal nominatieve subsidies aanzienlijk af te bouwen. Aanleiding daartoe was het groeiende aantal signalen over nieuwe maatschappelijke noden, terwijl de financiële marge om daar iets aan te doen te klein bleek als gevolg van nominatieve samenwerkingsovereenkomsten uit het verleden. 'Door een deel van de middelen gericht te heroriënteren naar de meest prangende noden kwamen we tegemoet aan de terechte wens van het beleid om in te spelen op de signalen die ons van onderuit bereikten,' duidt Wim Leerman. 'Tegelijkertijd werd bij de installatie van nieuwe projecten komaf gemaakt met nominatieve subsidies en schakelden we over naar projectoproepen. Zo kunnen we heel doelgericht op zoek gaan naar de partnerorganisatie die het meest

geschikt is om onze missie en de doelstellingen uit ons meerjarenplan mee te realiseren.'

De omschakeling naar de nieuwe werkwijze lokte aanzienlijk wat tumult uit. 'Op zich begrijpelijk vanuit het standpunt van de organisaties die tot dan middelen ontvingen van ons,' weet Wim Leerman. 'Maar door hierover in alle openheid en eerlijkheid te communiceren is het voor onze lokale actoren nu ook heel duidelijk wat de achterliggende motivatie en visie is, en voorkomen we dat er verwachtingen zijn die we als lokaal bestuur niet kunnen inlossen. Daarom stellen we heel duidelijk dat een subsidie nooit een verworven recht is. Maar uiteraard hebben we ook aandacht om uit te spreken wat goed loopt. In die zin zijn er dan ook mogelijkheden en perspectief als de samenwerking en de evaluatie ervan positief verloopt en de acties noodzakelijk blijven voor de realisatie van de beleidsdoelstellingen.'

Hoe uitschuivers voorkomen: aandachtspunten

Er is geen reden om aan te nemen dat de grote lijnen van het rapport van Audit Vlaanderen vandaag niet meer zouden gelden. De aandachtspunten daaruit kunnen we als volgt samenvatten: formuleer organisatiebrede richtlijnen en heldere rollen en verantwoordelijkheden, verken het digitaal potentieel voor een efficiëntere afhandeling met minder kans op fouten, zie toe op een correcte beoordeling en berekening van de subsidie en verscherp de visumcontrole.

Lokale besturen gingen hier ondertussen mee aan de slag. Dit alles wordt, samen met sterke getuigenissen en praktijken, toegelicht op een webinar dat de VVSG, ABB en Audit Vlaanderen samen organiseren op 25 november (van 10 tot 12 uur). Ook het instrument waarmee lokale besturen zelf hun subsidieproces kunnen versterken krijgt toelichting. In dit webinar wordt tevens ruimte gegeven aan de stem van politieke mandatarissen. Zij moeten immers de krijtlijnen uitzetten om via dit beleidsinstrument politieke doelstellingen te realiseren. —

FRANK VERMEULEN
auditor bij Audit Vlaanderen

‘Een verplaatsing is voor een kind veel meer dan van A naar B gaan, voor kinderen biedt elke verplaatsing kansen om te spelen, hun buurt en wijk te ontdekken, rond te hangen, kortom, om zich te ontwikkelen,’ zegt **Francis Vaningelgem**, stafmedewerker en ruimtelijk planner van Kind & Samenleving die voor de inrichting van publieke ruimte drie algemene inrichtende principes hanteert: veiligheid, eenduidigheid en beleving. ‘Maar alles hangt af van de specifieke omstandigheden.’

‘Volwassenen beslissen al te dikwijls over de mobiliteit, zij denken bij een verplaatsing aan zo snel mogelijk van A naar B geraken, maar voor kinderen gebeurt er veel meer. Voor kinderen is een verplaatsing een als het ware doorlopende recreatieve ervaring van afspreken, samenkomen, apart gaan, een ijsje eten, rond een boom lopen, de trappen op springen. De eerste keer naar de bakker of de supermarkt gaan is een vorm van uitzoeken en ontmoeten, het is spelgedrag.’

‘Bij Kind & Samenleving tellen we om de vijf jaar de buitenspelende kinderen, elke keer zien we dat aantal verminderen. Daarnaast stellen we vast dat het voor kinderen niet vanzelfsprekend is om ergens alleen naartoe te gaan. Hun vrijheid hangt in grote mate af van complexe verkeerssituaties. Via onze inspraakacties met kinderen en jongeren horen we vaak dat de zwakste schakel in het verkeerssysteem beslissend is voor of kinderen en jongeren alleen op pad mogen gaan of niet. Verkeersregels en onduidelijke inrichtingen beknotten hen om in alle veiligheid en vrijheid rond te lopen.’

Voor kinderen is een verplaatsing een als het ware doorlopende recreatieve ervaring van afspreken, samenkomen, apart gaan, een ijsje eten, rond een boom lopen, de trappen op springen.
Het is spelgedrag, maar ook een leerproces dat stapsgewijs gebeurt. Elke dag leggen ze als het ware een stukje van de puzzel.

‘Onderweg zijn is voor kinderen hun vorm van mobiliteit, maar het is zoveel dynamischer dan voor volwassenen. Hun verplaatsing is een leerproces dat stapsgewijs gebeurt. Elke dag leggen ze als het ware een stukje van de puzzel. Want of kinderen zelfstandig ergens naartoe kunnen gaan is een complex samenspel: kunnen ze die verplaatsing al aan, mogen ze op weg gaan, durven ze dat zelf en willen ze het graag? Tijdens hun leerproces in het verkeer verandert dit bovendien doorlopend tot ze op hun veertiende zelfstandig kunnen bewegen. We krijgen van mobiliteitsdeskundigen dikwijls de vraag vanaf wanneer kinderen wat kunnen, maar daar is geen algemeen geldend antwoord op te geven omdat het afhangt van een samenspel van factoren. De tweede vraag van mobiliteitsdeskundigen en beleidsmakers is er een naar concrete richtlijnen. Met ons project www.LoslopendKind.org willen we aan de hand van een visietekst, verhalen van kinderen en richtlijnen de automobilititeit van kinderen versterken. We willen overheden ertoe aanzetten zich telkens de vraag te stellen: bevordert deze ingreep of maatregel de autonome mobiliteit van kinderen? Krijgen ze hun vrijheid terug?’

‘In veel situaties zie je voor de voordeur een smal trottoir, daarnaast een smal fietspad en daarachter de weg waarop auto’s dikwijls te snel rijden. Voor een kind dat daar woont is dat de eerste ruimte om te ontdekken en het eerste wat hij of zij te horen krijgt is dat dit niet mag of dat niet. Dit belemmert kinderen in hun ontwikkeling. Voor kinderen zijn woonerven en autovrije straten het ideaal, ze kunnen er de buurt ontdekken, ze kunnen er met vrienden afspreken, ze kunnen er spelen en zo stilaan verder op ontdekking gaan.’

‘Kinderen leren door onderweg te zijn en tegelijk leren ze alle verkeersprincipes kennen. Dit vraagt

Kinderen hebben recht op vrijheid van bewegen

Francis Vaningelgem

is ruimtelijk planner en werkt als stafmedewerker bij Kind & Samenleving. Aan de hand van onderzoek en inspraaktrajecten met kinderen en jongeren werkt hij studies en advies uit voor meer kindgerichte publieke ruimte. Het stimuleren van bewegen, ontmoeten en natuurlijk zich verplaatsen zijn hierin de belangrijke doelstellingen. Als ruimtelijk planner wil hij ook een verbinding maken tussen verschillende diensten, want kindvriendelijke publieke ruimte heeft te maken met mobiliteit, ontmoeting, groene ruimte, maar ook met sport en jeugdruimte. Met www.LoslopendKind.org wordt het perspectief van kinderen in het mobiliteitsbeleid geïntegreerd, zodat kinderen zich autonoom kunnen verplaatsen.

STEFAN DE WICKERE

tijd en ruimte. Hoe eenduidiger de inrichting is, hoe logischer voor hen. Zo zijn shared spaces voor kinderen dikwijls niet duidelijk genoeg. Het is niet evident om er je plaats op te eisen en te weten waar je mag en kunt lopen. Kinderen hebben houvast nodig en duidelijkheid, meer dan volwassenen. Voor hen betekent een geschilderd fietsje op de weg een fietspad, terwijl je daar volgens de wegcode rekening moet houden met veel andere weggebruikers. Het is niet evident om een lijstje op te stellen van wat al dan niet fietsvriendelijk is voor kinderen. Maar het is wel van belang om een kind-reflex te integreren in mobiliteitsplanning en ruimtelijke inrichting. Dat heeft dan niet met kleurtjes en plezante ingrepen te maken, maar wel met meer ruimte geven aan kinderen in de publieke ruimte, meer fysieke vierkante meters, met netwerken tussen parken, schoolomgevingen, speeltuinen, de academie en de sportaccommodatie. Dat netwerk moet je vooral verbeteren door meer gebieden te maken zonder gemotoriseerd of met maar zeer traag verkeer. Ook is het van belang om conflictsituaties tussen gemotoriseerd verkeer en kinderen die te voet of met de fiets onderweg zijn op te lossen. En terwijl trottoirs voor volwassenen dienen om zich te voet te verplaatsen, vormen ze voor kinderen een van de belangrijkste schakels in hun onderweg zijn én de ruimte om te stappen, te fietsen en te skaten. Daar heb je veel plaats voor nodig.'

'Het is onze grote boodschap om kinderen meer bewegingsvrijheid en ruimte te geven. In Vlaan-

Via onze inspraakacties met kinderen en jongeren horen we vaak dat de zwakste schakel in het verkeerssysteem beslissend is voor of kinderen en jongeren alleen op pad mogen gaan of niet. We willen overheden ertoe aanzetten zich telkens de vraag te stellen: bevordert deze ingreep of maatregel de autonome mobiliteit van kinderen? Krijgen ze hun vrijheid terug?

deren bestaan er al veel goede voorbeelden. We hebben ze zoveel mogelijk gebundeld op www.LoslopendKind.org, zodat steden en gemeenten inspiratie en advies vinden om de ruimte beter in te richten. Wie dat wil doen met een goede kind-reflex luistert in de eerste plaats naar de kinderen en hun ouders: hoe bewegen ze, hoe beleven ze de omgeving?'

'De komende jaren willen we de actieradius van kinderen nog meer onderzoeken. Hoever mag zo'n kind van huis gaan? Wat zijn de drempels bij de ouders en de kinderen om op pad te kunnen gaan? Hierover is in Vlaanderen meer kennis nodig.' —

MARLIES VAN BOUWEL
redacteur van Lokaal

LEIDRAAD
VOOR IEDEREEN DIE
PROFESSIONEEL BEZIG IS MET
INFORMATIEMANAGEMENT

INFORMATIE BEHEREN EN ARCHIVEREN: REGELGEVING, GDPR EN ORGANISATIE

HET BEHEREN VAN INFORMATIE, HOE DOE JE DAT?

Dit is een standaardwerk voor iedereen die bezig is met het beheren van informatie.

WAT KAN JE VERWACHTEN IN DEZE TOPIC?

- De regelgeving omtrent het beheren van informatie
- Privacy en open data
- Organisatie
- Praktijkvoorbeelden

ABONNEER JE EENVOUDIG
OP DE VOLLEDIGE COLLECTIE
VAN *WIE KLASSEERT, DIE VINDT*
VIA ONDERSTAANDE
QR-CODE

Deze publicatie maakt deel uit van de collectie *Wie klasseert, die vindt*, die besturen en organisaties helpt met het beheren en archiveren van zowel papieren als digitale data.

INFORMATIE BEHEREN EN ARCHIVEREN

ISBN (print): 9782509039484

Formaat: 160 x 240 mm

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

De gemeente Laarne werkt op afspraak **Geen wachtrijen meer!**

Wilt u af van wachttijden bij de afdeling Burgerzaken? En wilt u vooraf inzicht in hoeveel burgers u per dag kunt verwachten en met welke vragen? De Belgische gemeente Laarne vond de oplossing: de software van JCC Software. "We kunnen de burger nu sneller en beter helpen."

Laarne is een landelijke gemeente van 12.500 inwoners in de provincie Oost-Vlaanderen. "Wij hadden altijd een opendeur-beleid", vertelt Tom Goddefroy, Clusterhoofd Mens en Welzijn. "Burgers konden het gemeentehuis zonder afspraak binnenlopen. Dat zorgde voor de nodige drukte en hectiek. Ook omdat de indeling van de loketten en spreeklokalen niet meer van deze tijd was. Onze dienstverlening was dringend toe aan herziening, aangepast aan de huidige tijd en de toekomst."

Afdeling Burgerzaken is inmiddels verbouwd, waarbij de burger op één plek wordt ontvangen en geholpen. "Daarnaast zijn we gaan werken op afspraak. Hiervoor hebben we gesprekken gehad met meerdere softwareleveranciers. Uiteindelijk hebben we gekozen voor JCC Software. Hun software past het best bij onze wensen."

"Alles loopt vlotter en we hebben nu controle over de werkdag"

Inzicht in bezoek

Laarne werkt met JCC-Afspraken en JCC-Klantgeleiding, twee gekoppelde applicaties. Hierdoor heeft de gemeente inzicht in de verschillende bezoekersstromen. "Voorheen hadden we daar totaal geen grip op, vooral op piekmomenten", aldus Kristof De Clercq, Diensthoofd Burgerzaken. "Nu mensen vooraf online een afspraak maken, zien we heel concreet wie we wanneer kunnen verwachten."

Daar stemmen we de inzet van medewerkers op af. Bovendien hebben we inzicht in het type vragen dat we die dag gaan krijgen. De laatste jaren worden dossiers steeds complexer. Dankzij de software van JCC Software kunnen we ons bezoek nu beter voorbereiden. Soms is er bijvoorbeeld extra research nodig. Ook kunnen we burgers vooraf informeren welke documenten zij mee moeten nemen. Voorheen ging een burger niet altijd bevredigd naar huis. Nu kunnen we de burger sneller en beter helpen."

Tevreden medewerkers

De burgers zijn dus tevreden. Hoe zit het met de medewerkers die dagelijks met de software werken? "Die zijn zeer positief over JCC-Afspraken en JCC-Klantgeleiding", aldus Kristof De Clercq. "De applicaties zijn gebruiksvriendelijk. De medewerkers hadden het al snel in de vingers. Ze zien ook dat het echt een verbetering is; alles loopt vlotter en we hebben nu controle over de werkdag. Wat ook fijn is: we kunnen zaken makkelijk aanpassen naar onze eigen wensen en noden. Zo kunnen we een nieuw product bijvoorbeeld zelf invoeren bij beide applicaties. En als ik een vraag heb voor JCC Software, heb ik altijd snel antwoord. De service en de contacten zijn goed."

"Ook de implementatie ging goed, ondanks coronatijd", vult Tom Goddefroy aan. "Normaal verzorgt JCC Software opleidingen ter plaatse. Nu gebeurde dat digitaal. Al met al was het een soepel en duidelijk proces."

Tevreden burgers

Dat wijzen de feiten uit. "We hebben bezoekers bevraagd hoe zij het werken op afspraak ervaren", stelt Tom Goddefroy. "Daaruit blijkt dat de overgrote meerderheid zeer tevreden tot tevreden is. Dat vinden wij heel belangrijk als gemeente, want we willen elke burger tevreden houden." Burgers die minder IT-vaardig zijn worden uiteraard niet vergeten. "Zij kunnen telefonisch een afspraak maken."

Ook de wachttijd is aantoonbaar verminderd. Goddefroy: "Voorheen moest men regelmatig twintig minuten wachten. Nu is de wachttijd voor zaken op afspraak gemiddeld minder dan een minuut. Voor bepaalde producten hoeft men geen afspraak te maken; daarvoor kan de burger nog steeds vrij inlopen. Hier is soms nog een wachttijd van vijf minuten."

Goede visie

Kan de gemeente Laarne het werken met JCC-Afspraken en JCC-Klantgeleiding aanraden? "Absoluut", stelt Tom Goddefroy. "Zorg als gemeente wel dat je vooraf een goede visie hebt. Ga je alleen op afspraak werken, of houd je ook vrije inloop? En zo ja, voor welke producten?" "Het is ook belangrijk dat je iedereen continu goed informeert en meeneemt in het verhaal", vult Kristof De Clercq aan. "Betrek uw personeel en burgers, zodat ze weten: what's in it for me? Want deze nieuwe werkwijze heeft voor iedereen veel voordelen."

"En wat we het belangrijkste vinden: we zijn nog altijd bereikbaar voor de burger", besluit Goddefroy. De deur van het gemeentehuis staat nog altijd open in Laarne. Maar dankzij een afspraak vooraf loopt de burger sneller én tevreden weer naar buiten.

Wilt u meer weten?

Benieuwd wat JCC Software voor uw gemeente/stad kan betekenen? Neem vrijblijvend contact op.

Kristof de Clercq & Tom Goddefroy

Polderbos: raakvlak voor natuur en cultuur

Het nieuwe **crematorium Polderbos** wil duidelijk meer zijn dan een degelijk stuk funeraire infrastructuur. Het past organisch in een groter landschapsontwerp, dat verschillende elementen op een delicate en serene manier verenigt in de mooie polderomgeving van Oostende. Het gebouw vormt slechts één component van dit rituele landschap. De omgeving waarin het is gebed, geeft mee vorm aan het afscheidsritueel. Naast degelijke dienstverlening in een bijzonder gebouw wil Polderbos de eigen funeraire functie bovendien overstijgen door plaats te bieden voor de beleving van cultuur.

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

Dankzij de moderne infrastructuur zullen plechtigheden minder bij de uitvaartondernemer plaatsvinden, en meer in Polderbos.

De aula's kunnen door middel van mobiele en pivoterende wanden worden samengevoegd tot een grote ruimte. Door hun moderne uitrusting kunnen ze ook een culturele functie krijgen.

Polderbos is een intergemeentelijke samenwerking tussen Oostende, Bredene, Middelkerke en Oudenburg. De intercommunale vereniging die daarvoor werd opgericht, lanceerde de oproep voor het ontwerp van het crematorium in 2013. Architectenbureau OFFICE Kersten David Geers Van Severen tekende voor de opdracht, samen met kunstenaar Richard Venlet en Bureau Bas Smets.

Ontworpen als een grote hellende tafel verenigt het gebouw in één volume ruimtes met enerzijds een publiek en ceremonieel karakter, en met anderzijds administratieve en technische functies. Het dak, dat met zijn daklichten en abstracte vormen de uiterlijke blikvanger is, herbergt en 'vertaalt' dit inhoudelijke en functionele geheel. De ontvangstruimte, wachruimtes en twee centraal gelegen ceremonieruimtes worden afgewisseld door smallere stroken met ondersteunende functies en passages. De ontvangstruimte bevindt zich onder het laagste punt van het gebouw als meest intieme plek, terwijl de ovenruimte en de technische lokalen zich ruim tien meter hoog onder de hoogste dakpunt situeren.

De verschillende ruimtes onder het dak worden in perspectief naar buiten voortgezet en benadrukt door de bomenrijen van het landschapsonwerp. Bureau Bas Smets heeft het landschap ontworpen waarin het grote dak is geplaatst, een verzameling van voorzichtig georkestreerde nieuwe landschapselementen die de polders rond de kuststad Oostende bevolken, in de nabijheid van het stadsrandbos. De ontdekkende gevel van glas en geperforeerde panelen buffert en bemiddelt tussen de binnenruimtes en het omliggende landschap. Van binnen, waar de sfeer discreet en sereen blijft, kun je naar de bossen en de polders kijken. Omgekeerd is er geen inkijk van buitenaf. De verdraaiing tussen de onderliggende ruimtes en het dakvlak creëert een reeks overdekte buitenruimtes van verschillende hoogtes, die als een overdekte galerij rondom het gebouw lopen. De koepels op het dak geven binnen veel licht, de schoorsteen is mooi gecamoufleerd aan de buitenzijde. Dit laatste is het werk van kunstenaar Richard Venlet. 'Het is de sereniteit van het gebouw die de troostende gedachte moet geven of overdragen,' zegt directeur Johan Seynaeve over het geheel. 'De lichtinval van bovenaf roept een gevoel van nederigheid op ten opzichte van de dood.'

Vraag en aanbod

Begin 2018 werd officieel de eerste spadesteek voor Polderbos gezet op het terrein van de voormalige steenbakkerij aan de Grintweg in Oostende. Onderweg liepen de werken enige vertraging op, maar op 9 maart 2021 voerde Polderbos de

eerste technische crematies uit. Niets te vroeg, want de vraag naar een dichtbijgelegen en goed bereikbaar crematorium in de regio was groot. In Oostende en Bredene kiest meer dan tachtig procent van de inwoners voor crematie bij overlijden, en ook bij de andere West-Vlaamse crematoria zijn er lange wachttijden.

Polderbos vertegenwoordigt een investering van 8 miljoen euro, waarvan 1,4 miljoen voor twee ovens, goed voor minstens 2500 crematies per jaar. Daarmee willen de partnergemeenten een gebied bedienen tot Diksmuide, De Panne en De Haan. Inwoners van Oostende, Bredene, Middelkerke en Oudenburg betalen 500 euro, voor anderen kost de crematie 50 euro meer. De impact op het milieu blijft beperkt. Twintig procent van de warmte wordt gerecupereerd om het gebouw te verwarmen, de uitstoot wordt overigens zo gefilterd dat ook de rook niet zichtbaar is.

Momenteel wordt de omgeving afgewerkt met bomen en een parkeerterrein voor ruim 200 auto's. Polderbos beschikt over een grote strooiweide aan de rand van het achtergelegen natuurgebied, en ook over een natuurlijke begraafplaats voor urnen.

Berusting maar ook beleving

Dankzij de moderne infrastructuur zullen plechtigheden minder bij de uitvaartondernemer plaatsvinden, en meer in Polderbos. Het gebouw beschikt over twee mooie aula's voor ceremonies: zalen voor respectievelijk 250 en 150 personen met projectieschermen en stoelverwarming. Daarnaast zijn er de foyer voor ontvangst en voldoende in- en uitgangen zodat er gelijktijdig plechtigheden kunnen plaatsvinden. De zalen zijn lichtrijk en toch afgeschermd, zodat plechtigheden in intimiteit kunnen verlopen. Door middel van mobiele en pivoterende wanden kunnen ze ook worden samengevoegd tot een grote ruimte.

Door de uitrusting kunnen de zalen ook een culturele functie krijgen. Polderbos wil zijn zalen dan ook ter beschikking stellen voor culturele activiteiten: van herdenkingsdagen tot voordrachten en lezingen, symposia, plechtigheden of passende muziekoptredens. —

PIETER PLAS
redacteur van Lokaal

De ovenruimte en de technische lokalen bevinden zich ruim tien meter hoog onder de hoogste dakpunt. Polderbos kan 2500 crematies per jaar aan.

TECHNISCHE FICHE

- **Opdrachtgevende besturen:**
Oostende, Bredene, Middelkerke en Oudenburg
- **Bouwheer en exploitant:**
Intercommunale vereniging voor crematoriumbeheer OVCO
- **Ontwerp:**
OFFICE Kersten David Geers Van Severen, kunstenaar Richard Venlet en Bureau Bas Smets
www.polderbos.be

Het aantal priesters in Vlaanderen loopt snel terug. Het aantal kerken die leegstaan of waar nog maar eens om de paar weken een viering plaatsheeft, neemt toe. De vraag wat te doen met de gebouwen leeft in elke gemeente. De Vlaamse regering steekt een tandje bij met een nieuwe visienota. **Niek De Roo**, de voorbije zes jaar coördinator van het Projectbureau Herbestemming Kerken, blikt terug en kijkt vooruit. 'Kerken hebben een grote veerkracht. Ook in de toekomst kunnen ze van betekenis blijven voor nieuwe generaties.'

'Kerkgebouwen hebben een grote veerkracht'

'Werken aan een kerk is ook werken aan een kern, het is een stedenbouwkundige opgave die ruimer gaat dan het gebouw zelf. Een nieuwe functie voor een kerk gaat niet alleen over investeringen, ook over draagvlak, beheer, mobiliteit, vaak ook over het kerkhof rond de kerk.'

STEFAN DE WICHERE

STEFAN DEWICKERE

‘Je hoeft niet altijd zwaar te investeren in een herbestemming. Ik spreek soms over de onbestemde kerk, eventueel als tijdelijke optie. De leegte, de stilte, de grote ruimte zijn kwaliteiten op zich.’

Tien jaar geleden stelde toenmalig Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Geert Bourgeois zijn conceptnota Toekomst Parochiekerken voor. Het teruglopende kerkbezoek en de afname van het aantal priesters maakte het noodzakelijk om na te denken over een her- of nevenbestemming. Zes jaar geleden werd het Projectbureau Herbestemming Kerken opgericht, een samenwerking tussen zeven partners: de Vlaamse Agentschappen Binnenlands Bestuur en Onroerend Erfgoed, de Vlaams Bouwmeester, de VVSG, het Kenniscentrum Vlaamse Steden, Vlinters als koepel van de streekintercommunales en het Expertisecentrum voor Religieuze Kunst en Cultuur Parcum. Ontwerpbureaus die via een raamovereenkomst werden geselecteerd, begeleiden trajecten van gemeenten en kerkbesturen die een concreet idee hadden over de her- of nevenbestemming van een kerk. Ze voerden ontwerpend scenario-onderzoek uit om de ruimtelijke haalbaarheid na te gaan en maakten ook een volledige financiële raming. Intussen heeft het Projectbureau voor 142 kerken een haalbaarheidsstudie uitgevoerd. Het pad is geëffend, nu is de tijd rijp om een tandje bij te steken. De Vlaamse regering stelde op 16 juli een nieuwe visienota her- en nevenbestemming van parochiekerken voor, waarin een doorstart van de werkwijze van het Projectbureau in het vooruitzicht wordt gesteld. Niek De Roo was het afgelopen decennium van heel nabij betrokken bij het thema, de voorbije zes jaar als coördinator van het Projectbureau. In mei volgend jaar gaat hij op pensioen.

Heeft het Projectbureau de ambities kunnen waarmaken?

‘De doortastende manier van werken wordt sterk geapprecieerd door de gemeenten, dat blijkt uit een bevraging. Maar de weg van idee naar uitvoering is heel lang en complex. Een kerkgebouw omvormen naar een nieuwe functie is bouwfysisch al een enorme uitdaging. En procedureel moet een kerkelijke en poli-

tieke weg worden afgelegd. Bovendien is werken aan een kerk ook werken aan een kern, het is een stedenbouwkundige opgave die ruimer gaat dan het gebouw zelf. Een nieuwe functie voor een kerk gaat niet alleen over investeringen, ook over draagvlak, beheer, mobiliteit, vaak ook over het kerkhof rond de kerk. Er komen veel dingen samen en dat vraagt de nodige doorlooptijd.’

Wie regisseert dat hele proces?

‘Niet alle gemeenten hebben de deskundigheid om dat proces waarbij zoveel mensen en diensten betrokken zijn, in goede banen te leiden. We hebben de projectregie wat onderschat, mee daardoor komen projecten maar traag op gang. We bepleiten dat gespecialiseerde projectregisseurs de projecten in de toekomst sneller richting uitvoering begeleiden. Tot nu toe stopt het werk van het Projectbureau, zodra de haalbaarheidsstudie is afgerond. De betrokkenen blijven vaak ietwat verweesd achter. Het Projectbureau is de onafhankelijke moderator van de gesprekken tussen gemeente, kerkfabriek en andere belanghebbenden zoals de school of verenigingen. Wij en de ontwerpteams die soms twintig, dertig kerken doen, komen zeer geroutineerd aan tafel. We hebben expertise over het omgaan met gevoeligheden en allerlei praktische zaken die overal terugkomen Denk aan de vraag naar basisinvesteringen zoals sanitair, een keuken, bergruimtes. Of aan de noodzaak om kerkrumtes te compartimenteren, daglicht in te brengen, nieuwe openingen te maken in de gevels. We hebben voor elke vraag meerdere opties en strategieën in onze ontwerpkuifer. Als na het voorstellen van de haalbaarheidsstudie die modererende en ontwerpmatige ondersteuning wegvalt, komen gemeenten en kerkbesturen er vaak alleen voor te staan. De visienota van de Vlaamse regering wijst terecht op de noodzaak om besturen te ondersteunen bij de projectregie en -uitvoering.’

Is er een evolutie in de ideeën over her- of nevenbestemming?

‘In de beginjaren kregen we bijna uitsluitend vragen voor nevenbestemming.

Het koor en de eerste traveeën doen dan meestal dienst als verkleinde kerk, de rest wordt vrijgegeven voor een andere functie. Voor een deel van de kerken is dat geen duurzame oplossing en dus komen er steeds meer vragen voor een volledige herbestemming. Dan kom je in een ander debat. Zolang het over nevenbestemming gaat, voelt iedereen wel aan dat het niet opportuun is om een commerciële of hoogdynamische invulling te geven aan het vrijkomende deel. Als de kerk wordt losgelaten, dan rijst bij lokale besturen af en toe de vraag of er private partners zijn die iets met het gebouw kunnen doen. Het Projectbureau heeft tot nu toe enkel publieke her- en nevenbestemmingen onderzocht.’

Hoe kijkt het kerkbestuur naar die evolutie?

‘Je moet een onderscheid maken tussen drie verschillende spelers: de kerkfabriek, de lokale kerkelijke overheid zoals parochies en decanaat, en de bisschoppen. De kerkfabrieken bestaan uit zeer toegewijde mensen die vrijwillig zorgen voor hun gebouwen. Ze zijn er erg gehecht en loslaten is niet vanzelfsprekend. Toch zijn er heel veel wijze kerkbesturen die met een open blik kijken naar de toemogelijkheden. Hun voornaamste zorg is dat hun werk wordt voortgezet voor nieuwe generaties. Onze werkwijze met ontwerpend scenario-onderzoek kwam daar vaak aan tegemoet: door met beelden en referenties te tonen welke kwaliteitsvolle toekomst het gebouw zou kunnen krijgen en welke nieuwe laag we konden toevoegen aan de geschiedenis ervan namen we de onzekerheid voor een groot stuk weg.’

‘De tweede speler zijn de lokale kerkelijke en parochiale overheden. Zij moeten de zeer moeilijke en gevoelige keuze maken welke kerken ze loslaten en welke ze behouden. Dat wordt met de gemeenten en de bisdommen in een kerkenbeleidsplan bepaald. De kerkelijke overheid is als eerste aan zet om te kiezen welke gebouwen ze wil behouden voor de eredienst, maar toch is het goed deze moeilijke puzzel samen met de gemeenten te leggen. Het vinden van een waar-

dige en duurzame publieke toekomst voor een kerkgebouw hangt namelijk nauw samen met de lokale behoefte aan gemeenschapsinfrastructuur.’

‘De bisschoppen ten slotte staan in voor meer algemene richtlijnen over wat kan met kerken en wat niet. Bij nevenbestemming ligt hun focus op het respect en het behoud van de integriteit van het kerkgebouw. Bij het zoeken van een nevenbestemming blijven sommige dingen moeilijk bespreekbaar, zoals een kerk gebruiken voor de huldiging van een diamant huwelijk, het voltrekken van een burgerlijk huwelijk of een bijeenkomst voor een burgerlijke uitvaart. Vooral voor dit laatste wordt op veel vergaderingen hardop gepleit. Nu moeten lokale gemeenschappen uitwijken naar aula’s in uitvaartcentra, vaak ver weg van de plek waar de overledene heeft gewoond. Dit soort herbestemming vraagt nauwelijks investeringen. In het buitenland kan het op steeds meer plaatsen, ik hoop dat wij volgen.’

De Vlaamse regering wil meer aandacht voor private of commerciële herbestemmingen. Wat is jouw aanvoelen?

‘In de visienota staat dat private investeringen een optie zijn die onderzocht moet worden. Ik denk dat we daar voor sommige kerken niet omheen zullen kunnen, als een publieke of gemeenschapsfunctie niet voorhanden of haalbaar is. Kerken zijn van grote betekenis voor een gemeenschap, steden, dorpen en wijken zijn errond gegroeid. Veel mensen hebben een persoonlijke, emotionele band met de kerk: ze zijn er gedoopt, getrouwd, ze hebben er familie en vrienden ten grave gedragen. De grootste uitdaging is om die positie en identiteit te verankeren en de betekenis op een nieuwe manier op te laden. Dat kan het best door de ruimte van de kerk toegankelijk te houden voor de gemeenschap. Dat kan veel vormen aannemen. Een leeggemaakte, gestripte kerk heeft een enorme kwaliteit. Ik ken kerken waar gewoon enkele fauteuils in staan en die een belangrijke betekenis hebben als overdekte publieke ruimte. Daar hoeft geen religieuze

duiding aan te hangen, iedereen kan er terecht om tot rust te komen, te lezen, naar muziek te luisteren. Je hoeft dus niet altijd zwaar te investeren. Ik spreek soms over de onbestemde kerk, eventueel als tijdelijke optie. De leegte, de stilte, de grote ruimte zijn kwaliteiten op zich. Als je die kunt behouden, sta je al ver. Je kunt de kerk ook gebruiken voor functies die nu op andere, vaak verouderde, te krappe of niet-aangepaste plaatsen doorgaan – kinderopvang, kleuterturnen, bibliotheek, kunstacademie, koffiehuis, activiteiten voor buurtbewoners – en zo het basisidee van een kerk als plek voor de gemeenschap voortzetten. De kerk van Maarke-Kerkem bijvoorbeeld is nu een cultuurcentrum, Marca. Een bijkomende gevoeligheid daar was het kerkhof rond de kerk. Dat is mooi opgelost: cultuurcentrum en kerkhof hebben een eigen toegang, gescheiden door een kastanjehaag. Maar natuurlijk hebben niet alle gemeenten functies op overschot. Veel gemeenten moeten het eigen patrimonium al saneren en willen er niet nog nieuwe kerkgebouwen aan toevoegen. De vraag naar private interesse komt dan al eens op tafel. In Nederland gaat dat heel ver, daar zijn organisaties gespecialiseerd in het kopen en verkopen van kerken. Ook in Vlaanderen worden steeds meer kerken en kapellen van kloosters en abdijen geprivatiseerd. Voor parochiekerken is de terughoudendheid groter om ze over te dragen aan een private speler, al is de waaier van mogelijkheden vrij groot. In Roeselare heeft een architectenbureau een kerk gekocht, maar ’s avonds kunnen mensen uit de buurt een deel van de ruimte gebruiken. Ik ken kerken waar een groepspraktijk van artsen en paramedici onderdak vindt en waar ’s avonds yogalessen doorgaan. Dit soort invulling kan ook in Vlaanderen steeds meer. Een stap verder is de kerk als vastgoedobject. Er zijn mooie voorbeelden van kerken die omgevormd zijn tot kantoorgebouwen, coworkingplekken of huisvestingsprojecten. Dat is niet vanzelfsprekend, maar met goede ontwerpers kun je wel tot inventieve en kwalitatief hoogstaande realisaties komen. Publieke functies blijven voor mij plan A, private plan B. Maar als

STEFAN DEWICKERE

we alle kerkgebouwen in stand willen houden, zal het niet lukken zonder de private sector.'

Is sloop een optie?

'Het Projectbureau heeft voor een tiental kerken een gedeeltelijke sloop voorgesteld, met het behoud van de kerksite als een vernieuw publiek ankerpunt. De plek krijgt een nieuwe betekenis als park of speelplein. De restanten van de kerk of een footprint van het gebouw vormen de basis van het ontwerp. We pleiten nooit voor een volledige sloop, maar voor een gedeeltelijke en het opladen met een nieuwe betekenis. Het gaat niet op om een kerk af te breken en er een parking te maken. Een gedeeltelijke sloop maakt ook nieuwbouw mogelijk. Je kunt een deel van de kerk behouden, de toren bijvoorbeeld, en nieuwe volumes toevoegen die beter beantwoorden aan hedendaagse comfort- en energienormen. Of je kunt de buitenmuren behouden en er een nieuw volume inschuiven.'

Vlaanderen heeft nu ongeveer 1700 kerken. Hoeveel daarvan zijn er al herbestemd? En hoe zie je dat aantal de komende jaren evolueren?

'Tegen eind dit jaar zullen een 180-tal ker-

ken aan de eredienst onttrokken zijn. Er wordt verwacht dat we in de komende jaren misschien wel naar dertig procent her- of nevenbestemmingen zullen gaan. Ik denk dat dit nog een onderschatting is. De opgave is groot.'

Maar er is nog een toekomst voor kerkgebouwen.

'Kerkgebouwen beschikken over een veerkracht en souplesse waarbij hun wervend, ordenend en verzamelend vermogen van betekenis blijft. Ook voor nieuwe tijden en nieuwe generaties. Hun grote ruimtes inspireren en nodigen uit tot nieuwe wervende activiteiten. Ze blijven een verzamelpunt voor lokale gemeenschappen, zowel binnen als buiten op hun voorpleinen waar mensen een praatje maken, een stoet zich op gang trekt of een fanfare plaatsneemt. Hun sites ordenen het weefsel van wijk of dorp, hun torens zijn bakens in het blikveld. Kerkgebouwen zijn te interessante gebouwen om er ondoordacht mee om te gaan.' —

'Publieke functies blijven voor mij plan A, private plan B. Maar als we alle kerkgebouwen in stand willen houden, zal het niet lukken zonder de private sector.'

FEEDBACK GEVEN EN ONTVANGEN

Door Ann Moreels

Deze publicatie bevat een visie op **feedback die steunt op samenwerking**, met elkaar overleggen, elkaar oprecht durven informeren, zaken met elkaar delen en ook wel confronteren. In de praktijk wordt heel wat **goedbedoelde feedback** qua perceptie vaak als een evaluatie aanvoeld. Daar moeten we toch eens grondig over nadenken.

Deze publicatie wil je daarbij helpen en wil je vooral doen reflecteren over dit boeiende thema en over **jouw mogelijkheden en bijdragen** hierin. Je moet het thema niet als een topic op zich beschouwen, maar inkaderen in het geheel van leidinggeven, samenwerken, elkaar motiveren, samen innoveren, samen zaken realiseren en zichzelf *overtroeven* door de **kracht van samenwerking**.

Het gaat immers om **samen de toekomst uit te bouwen**. Hoe we dat doen, hoe we dat aanpakken, in het kader van een nog **sterkere organisatie en dienstverlening**, kan via de weg van het *feedbacken*.

Feedback geven en ontvangen

Auteur: Ann Moreels

ISBN (print): 9782509038210

Formaat: 160 x 240 mm

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

Sporters in de publieke ruimte in kaart gebracht

De stad Leuven en Sport Vlaanderen begonnen in augustus aan een sportief proefproject. Met Smart Sporting Cities willen ze het sport- en beweeggedrag in de publieke ruimte met slimme technologie in kaart te brengen. Zo hopen ze inzichten te verzamelen over de groeiende groep van sporters die buiten clubverband sporten. De stad kan op basis van die inzichten dan acties ondernemen om haar sportbeleid te optimaliseren en datagedreven bij te sturen waar nodig.

De Vlaamse en lokale overheden hebben via subsidiestromen naar sportclubs en de bijhorende administratieve terugkoppeling een goed zicht op de georganiseerde sportdeelname in Vlaanderen of in hun gemeente. Via formeel lidmaatschap bij een sportclub en de overkoepelende sportfederatie weet men

dat er in 2020 1.405.156 sportende leden waren in Vlaanderen, maar betekent dat lidmaatschap dat deze mensen regelmatig sporten en bewegen? Zijn ze enkel actief bij hun sportclub? Daar zijn de verschillende instanties niet van op de hoogte. Bovendien geeft onderzoek aan dat er een groeiende groep ongebonden sporters is, voornamelijk volwassenen die sporten en bewegen in lossere verbanden. Daarbij gaat het om flexibele groepen – het gezin, een vrienden-

groepje, collega's... – en flexibele tijdstippen.

Door de beperkende coronamaatregelen en de sluiting van sportinfrastructuur en sportorganisaties in 2020 en 2021 heeft de Vlaming meer dan ooit de publieke ruimte ontdekt om te sporten en te bewegen. Wandelen en fietsen was nog nooit zo populair.

Wat, waar, wanneer?

In de eerste plaats willen de stad Leuven en Sport Vlaanderen het aantal sportende of bewegende bezoekers in de publieke ruimte in kaart brengen. Fietsen, lopen, wandelen, steppen en alle andere beweegmogelijkheden horen er ook bij. Via een marktconsultatie daagden ze technologische partners uit om samen op zoek te gaan hoe ze specifieke sporten zouden kunnen herkennen. Kunnen ze bijvoorbeeld op een grasveld of open ruimte nagaan welke sporten daar beoefend worden? Ze zijn ook benieuwd wanneer bepaalde sportinfrastructuur populair is. 's Ochtends of 's avonds? Misschien voornamelijk tijdens de zomer en in het weekend? Verder willen ze ook de snelheid van sporters op een beweegroute (looppad, fietspad, MTB-pad) in kaart brengen en bepalen of gebruikers dit alleen of in groep beleven.

JAN POLLERS

Innovatieve overheidsopdrachten, hefboom voor lokale innovatie

Met de methodiek van het innovatief aanbesteden is er grote winst te boeken. Innovatief aanbesteden wordt beschouwd als een hefboom om innovatieve producten en diensten aan te kopen, innovatie te bevorderen en nieuwe spelers, startups en kmo's te prikkelen om met innovatieve producten aan te slag te gaan. Bovendien kun je, net zoals de stad Leuven, via innovatief aanbesteden komen tot innovatieve en deugdelijke oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen en de eigen kennis versterken door marktverkenning.

In een recent standpunt dat we hierover publiceerden leggen we uit waarom dit een interessant beleidsinstrument is voor lokale besturen. Uit een onderzoekje dat we hierover deden bij onze leden blijkt dat deze procedures nog maar weinig in gebruik zijn. Ze worden als vrij complex, tijdrovend en risicovol beschouwd en er is over het algemeen een gebrek aan kennis en ondersteuning hiervoor. De VVSG vraagt in dit standpunt daarom aan de centrale overheden om de lokale overheden hierbij te ondersteunen en doet hiervoor drie concrete voorstellen: opzet van een steunpunt innovatieve overheidsopdrachten voor lokale besturen, samenstelling van een expertenpool voor diepgaand juridisch advies op maat en begeleiding en het faciliteren van experimenten en samenwerking met bedrijven en start-ups in een sandbox voor lokale besturen.

De Vlaming heeft meer dan ooit de publieke ruimte ontdekt om te sporten en te bewegen.

Zelf aan de slag

Wil je een gelijkaardig onderzoek voeren in je eigen gemeente, dan kunnen de volgende tips je zeker helpen:

In het kader van het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) lanceert het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse overheid tweemaal per jaar een projectoproep waarbij overheden, inclusief lokale besturen, een innovatief project kunnen indienen. Geselecteerde projecten kunnen rekenen op ondersteuning, advies en cofinanciering. De stad Leuven en Sport Vlaanderen konden voor dit project een beroep doen op deze ondersteuning.

Steden en gemeenten die willen inzetten op Internet of Things-toepassingen in de publieke ruimte laten zich maar beter goed informeren over de technische en juridische mogelijkheden en beperkingen van de verschillende toepassingen. Wat zijn de specifieke juridische implicaties van bepaalde technologische keuzes? Een goede analyse van de noden en het maken van een aantal afwegingen op het vlak van proportionaliteit, wenselijkheid, effectiviteit... is nodig alvorens met een gelijkaardig project van start te gaan.

Van bij de start van het project werd een multidisciplinair projectteam samengesteld. Ook zo werd het mogelijk diverse perspectieven te combineren en de specifieke uitdaging en beoogde oplossing te verfijnen.

Innovatieve overheidsopdracht

Voor dit project werd een innovatieve overheidsopdracht doorlopen, met als eerste stap een uitgebreide marktverkenning. Daarvoor werd een digitale sessie georganiseerd met een tachtigtal deelnemers uit de bedrijfswereld. De projectpartners presenterden er hun behoeften en vragen en de bedrijven gaven hierop feedback. Om maar enkele voorbeelden te noemen: voor welke use case is de inzet van slimme technologie mogelijk, welk aanbod hebben de bedrijven dat hiervoor een oplossing zou kunnen zijn, welke garanties zijn er ingebouwd in hun toepassingen om de privacy te garanderen? Die marktverkenning maakte dat de projectpartners hun initiële ideeën konden toetsen op haalbaarheid om het project bij te sturen en scherper te stellen, alvorens de markt op te gaan met een bestek.

Er werd gebruik gemaakt van de 'mededingingsprocedure met onderhandeling'. Dat is een procedure die enkel kan worden gebruikt als er geen onmiddellijk beschikbare oplossing op de markt is voor je probleem. Het moet immers gaan over een aanbesteding voor een ontwerp of innovatieve oplossing. Tijdens die tweestapsprocedure is er een eerste fase van bekendmaking van de opdracht met de oproep om kandidaturen in te dienen. Daarna worden kandidaten geselecteerd op basis van betrouwbaarheid en

vooropgestelde geschiktheidscriteria. Alleen de geselecteerde aanbieders krijgen een uitnodiging om een offerte in te dienen in de tweede fase.

Juiste technologische oplossing met privacygaranties

Na de uitgebreide aanbestedingsprocedure werd uiteindelijk gekozen voor de technologische oplossing van Cronos Public Services. Het bedrijf biedt een cameraoplossing aan met artificiële intelligentie die op twee afgebakende gebieden (het park De Bruul en de Philipssite) in de stad wordt ingeschakeld. De verwerking van de camerabeelden naar telgegevens met behulp van artificiële intelligentie zal niet op een centrale server in de cloud gebeuren maar wel op een *edge processor* ter plaatse in de proeftuin. De beelden worden niet opgeslagen of benut voor de training van de beeldverwerkingsalgoritmes. Dat laatste gebeurt met andere beelden. Dat wil zeggen dat enkel algemene, geaggregeerde en verwerkte gegevens worden opgeslagen, die niet gebonden of terug te verbinden zijn aan individuen, zoals 'type sportactiviteit' of 'tijdsduur van het bezoek aan de proeftuin'. Dat heeft als voordeel dat de bandbreedte die nodig is om het systeem te laten werken, beperkt blijft en,

belangrijker, dat sportende Leuvenaars zich geen zorgen hoeven te maken over hun privacy. Sport Vlaanderen en de stad Leuven voerden samen een uitgebreide gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uit om een overzicht van de datarisico's te maken en de nodige veiligheidsmaatregelen te nemen. Er werden ook opvallende signalisatieborden geplaatst die de burgers informeren dat camera's gegevens monitoren voor dit proefproject. Via een website en e-mailadres gaan ze met de gebruikers van het park ook in overleg. —

ELIENE RIJCKEN

VVSG-projectmedewerker
communicatie & kennisdeling
Innovatie en Digitale Transformatie

Ons volledige standpunt en meer informatie over dit thema lees je op de webpagina 'Innovatieve overheidsopdrachten' op de website van de VVSG.

Innovatie is de vrucht van nieuwe combinaties

Co-creatie is de vrucht van nieuwe ontmoetingen. Ideeën, technologieën en expertise met elkaar laten samenvloeien, is de beste manier om met innovatieve oplossingen te komen voor de uitdagingen van morgen.

Samen geven we vorm aan uw ideeën.

**Durf nieuwe
samenwerkingen
uit te proberen.**

of surf naar
proximus.be/cocreatie

proximus
enterprise

Gemeenten steunden lokale ondernemers tijdens coronacrisis

DANIEL BEERNAERTS

De economie ging het voorbij anderhalf jaar door zwaar weer. Boven op de federale en Vlaamse steunmaatregelen deden gemeenten er alles aan om de impact van corona op de lokale ondernemers te verzachten. Uit onderzoek bij ondernemers blijkt dat zij vooral de communicatie-inspanningen van hun lokaal bestuur op prijs stellen. Maar steden en gemeenten deden meer dan dat, zo verduidelijken schepen **Rik Dehollogne** van Hasselt en ambtenaar lokale economie in Koksijde **Marieke Nolf**.

De Universiteit Antwerpen, Unizo en de VVSG stelden onlangs de resultaten voor van een onderzoek naar de impact van corona op de lokale ondernemingen en de evaluatie door de ondernemers van de inspanningen en steunmaatregelen van de lokale overheid. Het onderzoek verliep in twee fasen. De nulmeting had plaats in september-oktober 2020, de tweede enquête in mei-juni 2021. 3186 ondernemers, handelaars, horeca-uitbaters, vrije beroepen en dienstverleners uit 72 steden en gemeenten namen deel aan de tweede ronde. Elk lokaal bestuur kreeg ook een individueel onderzoeksrapport. Voor alle duidelijkheid, steden en gemeenten namen zelf niet deel aan de bevraging.

Wat zeggen de ondernemers?

Bijna veertig procent van de deelnemende lokale ondernemers rapporteert een omzetzaling van vijftig procent of meer tijdens de coronacrisis. Bijna twintig procent verwacht dat hun bedrijf bij een aanslepende coronacrisis (na september 2021) minder dan een jaar zal overleven. Ondernemers in centrumsteden schatten die overlevingskansen negatiever in dan in kleinere gemeenten. In kleine gemeenten zijn er relatief meer ondernemers die geen negatieve impact verwachten door corona.

Centrumsteden doen het slechter dan kleinere gemeenten op het vlak van verplichte sluitingen en omzetzalingen.

Tijdens het coronajaar waren er grote stijgingen van meer dan tien procent in het online aandeel van de omzet bij horeca, mixed, B-to-B

en jonge bedrijven, en bij ondernemingen met een omzet tot 500.000 euro vóór corona.

Jonge en kleine ondernemingen kennen vaker omzetzalingen dan oudere en grotere. Ook ervaren ze de communicatie van en interactie met het lokale beleid, de steunmaatregelen en het effect van lokale cadeaubonnen doorgaans negatiever.

Ondernemingen in centrumsteden ervaren het gemeentelijke coronabeleid negatiever dan in kleinere gemeenten.

De interesse in bepaalde steunmaatregelen is afhankelijk van de categorie onderneming (cluster, sector, type cliënteel...), maar belastingverminderingen worden algemeen het vaakst aangeduid als steunmaatregel die ondernemers na de coronacrisis kunnen helpen.

Retailondernemingen tonen een grote interesse in aankoopbonnen voor de bevolking en gratis parkeren (waar nu betalend parkeren geldt), terwijl horecabedrijven maatregelen voor grotere terrassen belangrijk vinden.

Meer dan zestig procent van de ondernemers wil worden geïnformeerd over en betrokken bij het lokale-economiebeleid via een nieuwsbrief. Ook voor fysieke bijeenkomsten en een website is er veel interesse.

Een pluim voor communicatie

Wie de resultaten van het onderzoek in detail bekijkt, stelt vast dat lokale ondernemers best tevreden zijn over de communicatie van de gemeente tijdens de coronacrisis en vinden dat de interactie met het lokale bestuur erop vooruit is gegaan. Dat stemt Marieke Nolf,

Marieke Nolf:
‘We hebben een ondernemerslijn in het leven geroepen waar lokale ondernemers elke morgen terechtkonden met al hun vragen. Er was veel directe interactie. Het doet deugd dat dit opgemerkt en op prijs gesteld werd.’

ambtenaar lokale economie in Koksijde, tevreden. ‘In de eerste bevraging scoorden we op dat punt beter dan de gemiddelde gemeente in het rapport. We hebben heel veel gecommuniceerd via een nieuwsbrief en nieuwe kanalen zoals WhatsApp. We hebben een ondernemerslijn in het leven geroepen waar lokale ondernemers elke morgen terechtkonden met al hun vragen. Er was veel directe interactie. Het doet deugd dat dit opgemerkt en op prijs gesteld werd, ook al was het vaak niet makkelijk om snel en duidelijk over de federale coronamaatregelen te communiceren. De vele corona-updates van het team economie van de VVSG waren hierbij een hele grote steun.’

Heldere communicatie naar lokale ondernemers was ook een van de speerpunten van het Hasseltse beleid. Daarnaast zette de stad informatiecampagnes op om de handelaars en horeca-uitbaters te ondersteunen. Schepen van Economie Rik Dehollogne: ‘Voor de horeca lanceerden we het platform “Wat eten we vandaag” waarmee we take away promootten. Voor de handel hadden we de campagne “Bol niet te ver, koop in Hasselt”. Onder “Shop in Hasselt” bundelden we alle handelaars die klaar stonden om hun klanten op afstand te bedienen. Ook met andere, soms kleine initiatieven hebben we er alles aan gedaan om de lokale economie top of mind te houden bij Hasselaren en bezoekers. Koksijde pakte uit met de website ‘Koop, eet, drink Koksijde’. Tijdens de lockdown waren alle take-away-adresjes daarop te zien, net als informatie over hoe een shoppingmoment te reserveren in de winkels van de kustgemeente. De site is nog steeds online en bundelt alle handelaars en horecaondernemers.’

Belastingen verminderen

Dat lokale ondernemers vooral belastingverminderingen een goede steunmaatregel vinden, wekt geen verwondering. Hasselt had op dat vlak een probleem: het

heeft geen algemene ondernemersbelasting en kon die dus ook niet laten wegvallen. Wel werden maatregelen genomen voor specifieke doelgroepen. ‘Voor de horeca schrapten we de terrasbelasting en we lieten grotere terrassen toe. Markten kermiskramers moeten net als vorig jaar ook in 2021 geen standgeld betalen. Voor alle concessiehouders van de stad, bijvoorbeeld de uitbaters van stedelijke sporthallen, hebben we de concessievergoeding laten vallen. Aan logiesverstrekkers hebben we de toeristenbelasting terugbetaald,’ zegt schepen Dehollogne. Ook Koksijde voerde die laatste maatregel in, voorzag in extra terrasruimte voor de horeca en heeft de terrasbelasting afgeschaft voor de hele bestuursperiode. De gemeente stelde bovendien gratis beschermingsmateriaal zoals mondmaskers, handgel en plexischermen ter beschikking van de ondernemers. Hasselt schonk aan alle 79.500 inwoners een bon van vijf euro, uit te geven in de lokale horecazaken. Hij kon ook voor take away gebruikt worden. ‘Maakt die bon het verschil voor de ondernemers? Natuurlijk niet en dat geven ze ook zelf aan in de enquête,’ zegt Rik Dehollogne. ‘Maar de bon is een middel om de lokale ondernemers

nog eens onder de aandacht te brengen. De lokale media berichtten erover, wij promootten hem via de stedelijke kanalen. Een bon kan dus onrechtstreeks wel impact hebben.’

Gratis parkeren is nog een thema dat de lokale ondernemers in het onderzoek naar voren schuiven, en dat ook niet specifiek aan corona gelinkt is. ‘Het is een vraag die al vele decennia geregeld gesteld wordt, eigenlijk al sinds er op onze Grote Markt niet meer geparkeerd mag worden. Maar de facto is er geen parkeerprobleem meer in Hasselt. Sinds mei vorig jaar hebben we een nieuwe parkeergarage Blauwe Boulevard met 1800 plaatsen, op loopafstand van het stadscentrum. De tarieven zijn zeer laag als je het vergelijkt met andere steden. Behalve misschien voor enkele ondernemers is gratis parkeren echt geen item meer. Wat we tijdens corona wel hebben gedaan is afhaalstroken aanbrengen voor take away in de binnenstad, op plaatsen waar de auto normaal niet mag komen.’

Jonge starters

Lokale ondernemers die in moeilijkheden kwamen, want die waren er natuurlijk, werden door beide lokale besturen

vvsq

Hoe maakten wij het verschil?

Om de gemeenten te ondersteunen in hun reactie op de coronapandemie, zette ook de VVSG zich schrap, onder meer op het vlak van economisch beleid en dienstverlening aan ondernemers. We speelden kort op de bal door keer op keer de regels die volgden uit de verschillende Ministeriële Besluiten, snel en accuraat te vertalen op maat van de gemeenten, met als balans:

- 41 gecoördineerde versies van het MB Covid-19 in een mum online
- meer dan 60 snelle en overzichtelijke updates over de regels per economische sector
- ruim 30 overlegmomenten en webinars, met als uitschieter 820 deelnemers voor het webinar ‘Evenementen/CERM’
- meer dan 4000 antwoorden op adviesvragen van de gemeenten over Covid-19, beantwoord door VVSG-team Economie

We maakten het verschil door onduidelijkheden snel aan te kaarten en uit te klaren, met succes te pleiten voor uitvoerbare maatregelen, en gemeenten accuraat en op maat te informeren (heropstart markten, uitbreiding horecaterassen, overzicht evenementen enzovoort).

STUDIO-VISION.BE

Rik Dehollogne:

‘Een bon van vijf euro maakt het verschil niet voor de lokale ondernemers, maar het is een middel om hen nog eens onder de aandacht te brengen. Zo kan hij onrechtstreeks wel impact hebben.’

in de mate van het mogelijke bijgestaan. Marieke Nolf: ‘We boden hun twee uur boekhoudkundig en financieel advies door een expert aan. Wie nog niet mee was op de digitale trein van marketing en e-commerce verwezen we naar de infosessie van Vlaio “Het internet. Ook uw zaak.” Koksijde is daar al twee jaar op ingeschreven.’ Hasselt zette een structurele samenwerking op met Dyzo voor kleine ondernemingen in moeilijkheden en loopt met Unizo een gelijkaardig traject.

Toch geeft Marieke Nolf aan dat ze ver-rast was door de positieve ingesteldheid van de meeste ondernemers. De klagers waren een kleine minderheid. ‘Velen hebben van de eerste lockdown gebruik gemaakt om hun zaak onder handen te nemen. Nu is er heel veel beweging op de markt. We hebben veel jonge starters. Zelfs tijdens de crisis mochten we nieuwe ondernemers verwelkomen.’ Hasselt telde in 2020 meer openingen van handelszaken dan sluitingen. Schepen

Dehollogne merkt dat starters tijdens corona goed voorbereid waren. ‘Ze gingen meteen multi channel, ze wisten hoe ze moesten communiceren met hun doel-publiek. Ze pakten uit met concepten waarmee ze goed gewapend zijn tegen een toekomstige crisis die er hopelijk nooit komt.’ —

BART VAN MOERKERKE
redacteur van Lokaal

Uw ongeadresseerd drukwerk accuraat, betaalbaar én ecologisch vriendelijk bedield? Met of zonder opmaak en drukken? Dat kan voortaan ook voor uw gemeente!

Persoonlijke service dragen wij hoog in het vaandel. Neem vrijblijvend contact met ons op, u merkt dadelijk het verschil.

Uw partner voor kwaliteitsvolle bedelingen!

Turnhoutsebaan 185 bus 1
B-2970 Schilde
0800 64 400
info@vlaamsepost.be
www.vlaamsepost.be

voor een **accurate** en **efficiënte** bedeling

Nieuw decreet LIVC-R: een uitnodiging aan sociopreventieve organisaties

In het Vlaams regeerakkoord werd de lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (kortweg LIVC-R) omschreven als het cruciale sluitstuk in de lokale aanpak. Met het decreet van 21 mei 2021 creëert de regering nu ook een duidelijker basis voor Vlaamse diensten, voorzieningen en gesubsidieerde organisaties om deel te nemen aan deze LIVC-R. Maar wat verandert er nu in feite?

Voor het ontstaan van de LIVC-R moeten we terug naar 2013. De toenmalige burgemeesters Bart De Wever, Bart Somers, Hans Bonte en Jan Cremer schreven samen een handleiding uit over het beleid betreffende de zogenaamde Syriëgangers, individuen, veelal jongeren, die overtuigd werden om naar oorlogsgebieden te reizen en zich daar aan te sluiten bij gewapende groepen. De handleiding vormde het signaal om lokaal, regionaal en federaal beleid uit te rollen om deze vorm van extremisme een halt toe te roepen. Diverse maatregelen kregen vorm binnen een driesporenbeleid (preventie, curatie en repressie), waaronder de oprichting van lokale overlegtafels waar individuele casussen werden besproken en opgevolgd. Deze tafels kregen vervolgens in omzendbrieven en wetgeving de officiële benaming lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (kortweg: LIVC-R).

Een LIVC-R is een **multidisciplinair casusoverleg** dat **opgericht wordt in een gemeente of een groep samenwerkende gemeenten op initiatief van de burgemeester(s)**. Het **overleg heeft als doel** terroristische misdrijven te voorkomen door de situatie van personen die signalen van radicalisering vertonen gezamenlijk te bespreken en eventueel een geïndividualiseerd opvolgingstraject voor hen uit te werken. Het is de burgemeester die verder bepaalt hoe de samenstelling eruit ziet. Minimaal

Agenda

In het Europese EMMA-project monitort de VVSG mee de werking van multi-agencystructuren zoals de LIVC-R. **Blokkeer 14 januari 2022** in je agenda voor de slotconferentie van het project.

Samen met de Vlaamse lokale besturen dringt de VVSG al jarenlang aan op een duidelijk kader wat betreft het delen en verwerken van gevoelige informatie bij de opvolging en begeleiding van individuen. Dat kader ligt er nu.

Kan ik deelnemen aan de LIVC-R?

Personen en organisaties moeten voor het casusoverleg worden uitgenodigd door de burgemeester. Ze kunnen wel uit eigen beweging casussen aanmelden bij de burgemeester of vragen om uitgenodigd te worden. Zoals bij elke informatie-uitwisseling in het kader van een LIVC-R geldt ook hier de algemene geheimhoudingsplicht. Niet iedereen kan zomaar deelnemen aan een LIVC-R. Deelnemers moeten gekwalificeerd zijn 'omwille van de bijdrage die zij vanuit hun functie kunnen leveren aan een geïndividualiseerde casusgerichte opvolging'. De burgemeester gaat na of dat zo is. De deelnemers zijn over het algemeen medewerkers van een dienst, voorziening of gesubsidieerde organisatie. De uitnodiging van de burgemeester geldt voor een specifieke persoon, met name degene die betrokken is bij de persoon waarvoor casusoverleg wordt georganiseerd. Ook is het mogelijk om voor de organisatie en/of de persoon die betrokken is bij de casus, een vaste vertegenwoordiger (bv. een leidinggevende, directielid, collega) voor het overleg aan te stellen. Het decreet laat toe dat de geheimplichtige bepaalde gegevens die gedekt zijn door het beroepsgeheim, kan delen met deze vaste vertegenwoordiger van haar/zijn organisatie die effectief deelneemt aan het casusoverleg van de LIVC-R. Zo kan bijvoorbeeld een hulpverlener van een CAW geheimen delen met de teamverantwoordelijke die aan het casusoverleg deelneemt. Omgekeerd is er ook een rechtsgrond voor de terugkoppeling van de vaste vertegenwoordiger naar de geheimplichtige die betrokken is bij de besproken casus. Enkele instellingen met een uitgesproken veiligheids- en inlichtingenkarakter, zoals het OCAD, de Veiligheid van de Staat, de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid en het openbaar ministerie, worden uitdrukkelijk uitgesloten van deelname aan de LIVC-R om de preventieve aard van het overleg te beklemtonen. Zij zetelen wel in de lokale taskforce (LTF). De information officer van de lokale politie zetelt als enige betrokkene vanuit de veiligheidsdiensten in de LIVC-R en fungeert er als verbindingspersoon met de LTF.

Deze en andere vragen vind je uitgebreid beantwoord in de vraag-en-antwoordfiche LIVC-R

moeten naast de burgemeester ook de korpschef en/of information officer van de lokale politie en een bevoegd gemeentebestuurder deelnemen, maar idealiter schuiven ook sociopreventieve actoren (o.a. OCMW, CAW, CLB, CGG, VDAB) aan bij het overleg.

In de loop der jaren kreeg de LIVC-R vorm, maar voor de deelnemers aan het overleg bleven veel vragen onbeantwoord: Kan ik deelnemen aan de LIVC-R? Welke informatie mag en kan ik delen en hoe doe ik dat? Welke gegevens kunnen verwerkt worden voor de opvolging en begeleiding van individuen? De wet LIVC-R van 30 juli 2018 creëerde een basis om de informatiedeling beter te regelen, maar al gauw bleek ook deze wet op haar grenzen te botsen. Zo werd in de memorie van toelichting duidelijk dat de wet zich niet volledig kon uitspreken over de informatiedeling van deelnemers die onder de bevoegdheid van de gemeenschappen en gewesten vallen. De Vlaamse regering besliste daarom

voorwaarden. Zo krijgen deze Vlaamse betrokkenen nu de mogelijkheid hun beroepsgeheim te verbreken en informatie te delen tijdens een casusoverleg binnen een LIVC-R. Deze deelnemers hebben dus spreekrecht, geen spreekplicht.

Hoewel het decreet zich hoofdzakelijk toespitst op Vlaamse actoren, is het ook waardevol voor lokale besturen. Samen met de Vlaamse lokale besturen dringt de VVSG al jarenlang aan op een duidelijk kader wat betreft het delen en verwerken van gevoelige informatie bij de opvolging en begeleiding van individuen. Dat kader ligt er nu en het laat lokale besturen toe om persoonsgegevens voor bepaalde duur te registreren in het eigen dossier. Dat schept voor de deelnemers aan de LIVC-R mogelijkheden voor betere individuele opvolging en begeleiding.

Om te anticiperen op vragen betreffende dit nieuwe decreet werkte de VVSG in samenwerking met de Vlaamse overheid en in opdracht van de Vlaamse re-

gering twee publicaties uit. Een eerste richt zich op personen die nog niet vertrouwd zijn met de LIVC-R en die meer te weten willen komen over het opzet, de werking en de bedoeling ervan. Voor hen werd een vraag-en-antwoordfiche LIVC-R ontwikkeld. Als het antwoord daarin niet te vinden is, dan is er nog het uitgebreide draaiboek LIVC-R. Dat biedt naast meer duiding over het juridische kader ook inzicht in een praktijkgericht stappenplan. Het draaiboek werd vooral ontwikkeld voor lokale besturen die op zoek zijn naar een goede manier om hun LIVC-R te ontwikkelen of verder vorm te geven, maar het kan ook nuttig zijn voor elke professional die meer duiding wil over wettelijke bepalingen en lokale praktijken. —

Deelnemende diensten krijgen nu de mogelijkheid hun beroepsgeheim te verbreken en informatie te delen tijdens een casusoverleg binnen een LIVC-R.

MAARTEN DE WAELE

coördinator Preventie Gewelddadige Radicalisering en Polarisering bij de VVSG

www.vvsg.be/veiligheid/radicalisering

www.vvsg.be/livc-r

Wie na het lezen van de fiche of het draaiboek nog met vragen blijft zitten, kan steeds contact opnemen met maarten.dewaele@vvsg.be of radicalisering@vvsg.be

Controlerende afvalinzamelaars zetten bedrijven aan tot beter sorteren

De verplichting om afval te sorteren geldt niet alleen voor huishoudens, maar ook voor bedrijven. Inzamelaars nemen dit op in hun contracten met bedrijven, controleren of ze het goed doen en helpen hen om hun gedrag zo nodig aan te scherpen. De sorteer- en contractplicht geldt ook voor gemeentelijke diensten, scholen, verenigingen, sporthallen... Ook zij produceren immers bedrijfsafval.

Het Vlarema (Vlaams Reglement voor het duurzaam beheer van materiaalstromen en afvalstoffen) vermeldt expliciet 22 afvalsoorten die niet in het restafval van bedrijven aanwezig mogen zijn. Komen deze afvalsoorten voor in een bedrijf, dan moet het deze sorteren en selectief laten inzamelen. Voor de inzameling van restafval moet het bedrijf een contract afsluiten met de inzamelaar. In dit contract is opgenomen hoe het bedrijf de selectieve afvalstoffen zal sorteren.

Visuele controles en handhaving

Door een recente wijziging in de wetgeving, opgenomen in Vlarema 8, zijn afvalinzamelaars sinds 1 september van dit jaar verplicht een visuele controle uit te oefenen op het restafval van bedrijven. Indien het restafval selectief in te zamelen afvalsoorten bevat, is het niet conform en kan de inzamelaar weigeren het mee te nemen. Bij inzamelingen via afzetcontainers moeten deze op een vergunde site worden leeggegooid ter controle. Bij onvoldoende sortering moet dit afval worden nagesorteerd. De inzamelaar is in beide gevallen verplicht de non-conformiteit te melden aan het bedrijf in kwestie en ze te registreren in het non-conformiteitenregister. Aan de hand van dit register

kunnen handhavers gerichte controles uitvoeren bij bedrijven die niet goed sorteren.

Om de controle op de sorteerplicht mogelijk te maken mogen er vanaf 1 januari 2022 geen niet-transparante restafvalzakken van meer dan zestig liter meer gebruikt worden in afvalcontainers. Vanaf 1 januari 2023 mag geen enkel formaat van restafvalzak nog ondoorzichtig zijn.

Minder restafval

Het uiteindelijke doel is minder restafval, doordat bedrijven meer inspanningen leveren om hun afval te sorteren en zo een boete te vermijden. Het feit dat de controle in Vlarema werd opgenomen, creëert voor de inzamelaars een gelijk speelveld.

Door de betere sortering neemt ook de kwaliteit toe van de materialen die in aanmerking komen voor recyclage. Zo blijven meer grondstoffen langer beschikbaar. Recycleerbaar afval dat in het restafval terechtkomt, is immers dikwijls zo aangetast dat het niet meer te recyclen valt.

Gevolgen voor besturen en afvalintercommunales

Gemeentelijke diensten, scholen, andere gemeentelijke gebouwen, verenigingen..., ze produceren allemaal bedrijfsafval en moeten dus ook de nieuwe regels respecteren. Voor de aanbidding van hun restafval moeten ze met de inzamelaar een contract afsluiten waarin staat hoe ze hun afval sorteren. De inzamelaar moet de klant hierover uitgebreid informeren, het restafval visueel controleren bij de inzameling en non-conformiteiten melden.

Uitzondering hierop is wanneer het restafval meetelt als 'vergelijkbaar' en in één ronde samen met het huisvuil wordt ingezameld.

Het uiteindelijke doel is minder restafval, doordat bedrijven meer inspanningen leveren om hun afval te sorteren en zo een boete te vermijden. Door de betere sortering neemt ook de kwaliteit toe van de materialen die in aanmerking komen voor recyclage.

Welke afvalsoorten mogen nooit in het restafval?

1	klein gevaarlijk afval van vergelijkbare bedrijfsmatige oorsprong	14	afgedankte landbouwfolies
2	glasafval	15	afgedankte batterijen en accu's
3	papier- en kartonafval	16	pmd-afval
4	gebruikte dierlijke en plantaardige oliën en vetten	17	houtafval
5	groenafval	18	metaalafval
6	textielafval	19	afgedankte matrassen
7	afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	20	recycleerbare harde kunststoffen
8	afvalbanden	21	geëxpandeerd polystyreen
9	puin	22	folies
10	afvalolie	23	keukenafval en etensresten*
11	gevaarlijke afvalstoffen	24	levensmiddelenafval.*
12	asbestcementhoudende afvalstoffen		
13	afgedankte apparatuur en recipiënten die ozonafbrekende stoffen of gefluoreerde broeikasgassen bevatten		

* sorteren momenteel enkel verplicht voor een beperkt aantal bedrijven, vanaf 31/12/2023 moeten alle bedrijven keukenafval en etensresten en levensmiddelenafval sorteren.

Meer weten?

Bekijk de informatie over sorteerverplichtingen en download de folder voor bedrijven via www.ovam.be/iksorteer

Informatie voor inzamelaars via: www.ovam.be/afval-materialen/bedrijfsafval/inzameling-van-restafval-bij-bedrijven

Vergelijkbaar betekent dat het naar aard, samenstelling en hoeveelheid te vergelijken is met huisvuil. Vergelijkbaar bedrijfsrestafval mag per inzameling gemiddeld maximaal drie zakken van 60 liter of 22,5 kg bevatten. Is er meer afval, dan is er sprake van 'gelijkaardig' bedrijfsrestafval, en dan is de contractplicht en controle wel van toepassing, ook al wordt dit afval in één ronde met het huisvuil ingezameld.

Ook voor gemeenten die in eigen beheer de afvalinzameling uitvoeren bij lokale bedrijven of eigen diensten en voor intercommunales die bedrijfsrestafval inzamelen en/of verwerken, brengt deze nieuwe regelgeving nogal wat verandering. Vanaf nu zijn ze verplicht bij bedrijfsklanten – en dus ook bij gemeentelijke of eigen diensten – het restafval te controleren op sorteerfouten, de klant hiervan op de hoogte te brengen en een non-conformiteit te registreren. —

SARA COESSENS

VVSG-stafmedewerker afvalbeleid

Motiveer je medewerkers met heerlijke koffie

Via de nieuwe webshop coffeathome.be kan je als bedrijf interessante kortingen aanbieden aan je collega's, zonder dat het jou iets kost.

Neem snel contact op met Miko Coffee Service voor een gepersonaliseerd voorstel: info.mcs@miko.be

Speciaal voor jouw thuiswerkers...
exclusieve korting op koffie!

Zestig jaar thuiszorg in Edegem

Vorig jaar mocht de gemeente Edegem zestig jaar openbare thuiszorg vieren. Een groot feest zat er toen nog niet in, door spelbreker corona. Daarom trokken de verantwoordelijken van de dienst voor gezinszorg hun mooiste kleren aan en gingen ze bij alle 207 gebruikers een heerlijk feestpakket afgeven. Het werd een week vol blije gezichten en fijne babbels. Met zowel een balans als een vooruitblik: waar staat de thuiszorg voor?

Anne Bryon, diensthoofd gezinszorg, beschrijft de afgelegde weg met veel passie. 'We spreken al over zestig jaar openbare thuiszorg in Edegem, maar sinds enkele jaren kreeg de dienst een eigen naam, namelijk Thuiszorg Immaculata,' zegt ze. 'Het begon toen de Commissie van Openbare Onderstand iets wilde doen aan de zorgnoden bij thuiswonende ouderen. Ze werkte samen met private diensten en bood financiële tussenkomst waar dat nodig was. Tot ze in 1968 besloot om zelf een opleiding te organiseren en een achttal medewerkers op te leiden als "bejaardenhelpsters". Geleidelijk groeide het zorgaanbod en vooral in de jaren negentig kreeg de dienst een officiële karakter.' Maar de grootste verandering kwam er ongeveer tien jaar geleden. 'Toen verhuisde de dienst voor gezinszorg naar de campus van het woonzorgcentrum en ging het lokale dienstencentrum open,' weet Anne Bryon. 'Bij de inkanteling van OCMW en gemeente besliste Edegem alle zorgdiensten verder te verzelfstandigen. Het samenbrengen van alle zorgdiensten gaf een enorme opkikker. Zo omvat het woonzorgnetwerk nu het lokaal dienstencentrum Den Appel, Thuiszorg

Kirsten Van Eyck:
'Thuiszorg speelt zich af achter de gevels. Onze medewerkers verzetten bergen, maar staan nooit in de spotlights. Zij zorgen er elke dag voor dat zorgbehoevenden thuis kunnen blijven wonen. Dat maakt ons ontzettend trots op ons personeel.'

Immaculata, een centrum voor kortverblijf en het wzc Immaculata.'

Kirsten Van Eyck, verantwoordelijke zorgzame buurt, vult enthousiast aan. 'Deze senioren-campus vormt nu een actief aanspreekpunt voor alle senioren, dat zowel preventief werkt als (dringende) zorgnoden beantwoordt. Bij elke zorgvraag zoekt de zorgintaker naar het meest geschikte antwoord. We moeten niet per se alles zelf doen, soms heeft een andere partner een betere oplossing in huis.' Het openbare zorgaanbod in Edegem is constant in evolutie. 'Zo durfden we ook bepaalde dienstverlening stopzetten en overstappen op regie, wanneer de rol als initiatiefnemer niet rendabel bleek te zijn. Maar we laten het niet los en blijven vanuit onze regiefunctie steeds een vinger aan de pols houden,' verzekert Kirsten.

Zorgwerk wordt complexer

'Medewerkers die al lang meedraaien, hebben hun werk mettertijd enorm zien evolueren,' gaat Kirsten Van Eyck voort. 'Vroeger hadden zij de hele week één vaste gebruiker. Dat is nu absoluut niet meer mogelijk. Het beleid pleit ervoor om steeds in kortere blokken van twee of één uur of zelfs minder hulp te verlenen en ook 's avonds of in het weekend. De context waarin onze verzorgenden nu werken, is ook complexer. Thuiszorg is niet alleen maar gezellig koffiekletsen bij een lieve oude dame. Integendeel, er zijn heel wat pittige situaties, zowel fysiek als mentaal. Als je vier uur in een

Een feest voor zestig jaar openbare thuiszorg konden ze in Edegem niet geven. Daarom gingen ze alle gebruikers verrassen met een feestpakket.

6F

Anne Bryon:

‘Bij ons staat een goede connectie tijdens onze dienstverlening centraal: een goede band met onze cliënten, met ons personeel én met onze samenwerkingspartners.’

6B

moeilijke situatie een gezin ondersteunt, moet je echt stevig in je schoenen staan.’ Alle medewerkers van Thuiszorg Immaculata hebben gelukkig die juiste ingesteldheid. Ze stellen telkens het belang van de klant voorop. Zo liet een van hen onlangs nog deze uitspraak optekenen: ‘Al moet ik weet-ik-veel-wat allemaal opkuisen, als die persoon ervoor kiest om thuis te blijven wonen, dan doen we er alles aan om dat mogelijk te maken!’

Kirsten Van Eyck: ‘Thuiszorg speelt zich af achter de gevels. Onze medewerkers verzetten bergen, maar staan nooit in de spotlights. Zij zorgen er elke dag voor dat zorgbehoevenden thuis kunnen blijven wonen. Daarom zijn we zo trots op ons personeel. Zonder hen zou de residentiële zorg overstelpt worden. Wat meer aandacht voor het werk in de

thuiszorg, of dat nu schoonmaakhulp, gezinszorg of verpleging is, zou zeer welkom zijn.’

Lokale troeven

‘Wij geloven rotsvast in het belang van lokale samenwerking,’ zegt Kirsten Van Eyck nog. ‘Binnen ons eigen zorgnetwerk vinden we tal van partners, maar ook huisartsen en thuisverpleging wandelen vlot ons bureau binnen om samen naar een oplossing te zoeken. Omdat wij enkel lokaal werken, kent iedereen ons. “Bel maar eens naar Anne, die zal je wel kunnen helpen,” klinkt het dan vaak. Want onze doorverwijzers weten dat we altijd blijven zoeken naar een oplossing.’

Anne Bryon beaamt dat volmondig. ‘Bij ons staat een goede connectie tijdens onze dienstverlening centraal: een goede band met onze cliënten, met ons personeel én met onze samenwerkingspartners. We gaan met de cliënt samen op pad, zoeken naar de meest geschikte oplossing en staan paraat aan de zijlijn wanneer het nodig is. We evolueren mee met de vraag en kunnen een integraal zorgaanbod voorstellen: van de minst ingrijpende hulp, bijvoorbeeld schoonmaakhulp, tot dagelijkse ondersteuning op alle mogelijke vlakken. We zijn niet zo groot, maar we verzetten met onze ploeg wel heel wat werk. We bieden gezinszorg en schoonmaakhulp aan, lenen perso-

nenalarmsystemen uit, regelen vervoer via de mindermobielen centrale met onze vrijwilligers, ondersteunen mantelzorgers en organiseren ontmoetingsmomenten voor hen. Ten slotte kunnen we door een nauwe samenwerking met de sociale dienst van de gemeente cliënten die behoeftig zijn, snel en adequaat voorthelpen.’

Als kleinere dienst ervaart Thuiszorg Immaculata van allerlei kanten druk: de druk om steeds flexibeler te werken, om de dienst verder te digitaliseren, de strijd om personeel te vinden en zich telkens meer te specialiseren. Dit alles vergt enorme inzet en creativiteit. ‘Grotere organisaties kunnen gemakkelijker op al deze tendensen inspelen,’ beseft Anne Bryon. ‘Maar wij zien nog steeds grote voordelen voor een kleinere, openbare dienst. Wij zijn dus absoluut voorstander van het lokale bestuur als zorgaanbieder en wij geloven in onze schaal: we staan dicht bij ons personeel en onze cliënten, en dat komt de kwaliteit van de dienstverlening alleen maar ten goede.’ Kirsten Van Eyck knikt: ‘Onze deur staat altijd open, een vast aanspreekpunt geeft vertrouwen. Kortom, *small is beautiful!*’ —

JOKE VANDEWALLE

VVSG-stafmedewerker thuiszorg

FLUVIUS

Uit de impasse: afwegingskader voor doorgang van nutsvoertuigen

De doelstellingen van gemeenten voor goed beheer van de mobiliteit en de publieke ruimte en die van Fluvius om zijn taken zo efficiënt mogelijk uit te voeren, hebben uiteraard raakvlakken, maar soms ook fricties. Gebaseerd op een gezamenlijke kijk reiken de VVSG en Fluvius een afwegingskader aan om in rechtstreekse lokale dialoog zo vlot mogelijk samen te werken.

Fluvius krijgt almaar meer te maken met gemeentelijke reglementen in verband met toegangsbeperkingen voor hun vrachtwagens en in verband met parkeren van die voertuigen. De reglementen (parkeren, doorrijden, plaatselijk verkeer, verschillende tonnage...) verschillen dikwijls en ook het boetesysteem is niet overal gelijk. Dat is lastig werken. Het wordt immers ondanks alle goede wil steeds moeilijker om conform te zijn en de maatschappelijke opdracht te realiseren in lijn met de verwachtingen van de wetgever, de lokale besturen en de inwoners. Bovendien genereert deze werkwijze bijkomende administratieve lasten voor de besturen en de netbeheerder. De ervaringen voor Fluvius gelden in meerdere of mindere mate vast ook voor andere nutsbedrijven en aannemers.

Gemeenten leggen van hun kant dag in dag uit de puzzel van ruime en diverse vragen in verband met de inrichting en het gebruik van hun openbaar domein in het algemeen, en hun wegen in het bijzonder. Daarvoor gebruiken ze waar mogelijk wel generieke kaders (bv. de Code Nutswerken), maar dikwijls is voor een evenwichtige oplossing maatwerk vereist. Lokale besturen krijgen een hoop gelijkaardige, maar daarom niet altijd

geheel gelijklopende vragen, van bijvoorbeeld Telenet, zorgverstrekkers, leveranciers of taxidiensten. Die moeten ze in overeenstemming brengen met een diversiteit aan andere vragen, verwachtingen en beleidsklemtonen in verband met mobiliteit en inrichting van de publieke ruimte. Daarvoor ontwikkelen gemeenten eigen instrumenten en reglementen voor het beheren van doorgang en parkeren van nutsvoertuigen. Dat ze dat doen, is eigen aan het maatwerk dat vereist is om een oplossing te vinden voor al die vragen in verband met het specifieke lokale openbaar domein.

Welke uitwegen?

In welke richting is nu een betere afstemming te bereiken tussen de ervaringen van nutsbedrijven en van gemeenten, ook waar de mogelijkheden (heel) beperkt zijn?

Laten we beginnen met een paar denksporen betreffende toegang en doorgang van nutsvoertuigen.

Om bij dringende interventies de vaststelling van een overtreding door zwaardere voertuigen (tonnageverbod) of andere voertuigen (autovrij gebied) van Fluvius te vermijden, kan bij een controle door ANPR-camera's gewerkt worden met een white list van interventievoertuigen, lokaal op korte termijn, via een geïntegreerde tool voor het hele Vlaamse grondgebied op langere termijn. In de andere gevallen volgt een rechtzetting achteraf, waarbij een voldoende lange aanvraagtermijn en een ondersteunend attest van de politie overwogen kan worden.

Bij de geplande werken kan toegang gegeven worden via de vergunningsaanvraag. Aansluitingen die op korte termijn moeten gebeuren, kunnen onder een jaarvergunning vallen, met telkens melding van de werken. Bij ANPR kan ook hier met een white list gewerkt worden. Waar nodig kunnen ook afspraken gemaakt worden voor de toegang van hoogtewerkers.

Wat parkeren betreft, moeten voertuigen ook in zones van een dringende interventie zoveel mogelijk correct parkeren. Anders worden er het best afspraken met de politie gemaakt. Bij het parkeren van personenwagens of voertuigen lichte vracht bij geplande werken moeten de parkeerregels gevolgd worden die gelden

in de straat waar het voertuig geparkeerd wordt. Fluvius onderzoekt of ze haar medewerkers toegang kan geven tot 4411.

Voor het parkeren van kleine dienstvoertuigen nabij de woning van de interventiedeskwerker kan veelal een bewonerskaart aangevraagd worden. Voor de grote voertuigen zal moeten worden uitgeweken – en aandacht gaan – naar specifieke parkeerplaatsen.

En verder?

Het afwegingskader is een levend document dat ervaringen en inzichten van beide kanten bundelt en belicht, en dat op basis daarvan waar mogelijk oplossingsrichtingen aanreikt. Dikwijls zullen die in bilateraal overleg op kortere termijn tussen Fluvius en de gemeente liggen. Daaruit kunnen dan ook nieuwe praktijkafspraken voortspuiten.

De lokale relatiebeheerders van Fluvius zullen dit op de agenda plaatsen van hun bestaand recurrent overleg bij de Vlaamse lokale besturen.

Sommige situaties zullen een intergemeentelijke en/of Vlaamse ingreep op langere termijn vergen. Die nieuwe lokale afspraken en intergemeentelijke en/of Vlaamse initiatieven willen Fluvius en de VVSG blijven opvolgen en evalueren. Vervolgens zullen ze waar zinvol streven naar een algemenere toepassing.

De aandacht gaat nu naar volgende punten: parkeren van vrachtwagens, ook in de relatieve nabijheid van centra en woonbuurten, opname van routes voor zwaar vervoer in lokale en regionale mobiliteitsplannen, onderzoek van parkeermogelijkheden 'lichte vracht', bewonerskaarten voor dienstvoertui-

gen en de verdere ontwikkeling van een Vlaams toegangs- en parkeerrechtenregister.

We plannen midden 2022 een evaluatie van het traject, onder andere via het VVSG-netwerk van mobiliteitsambtenaren, met betrokkenheid van ons Netwerk Openbaar Domein en vertegenwoordigers van Fluvius. De huidige aanpak is als pilot te beschouwen. Na evaluatie bekijken we of het zinvol is om eventueel ook andere netbeheerders en stakeholders te betrekken. —

ERWIN DEBRUYNE

VVSG-stafmedewerker
mobiliteit en wegenbeheer

PATRICK DELLAERT

verbindingsmanager Fluvius-VVSG

Lees het volledige afwegingskader via
www.vvsg.be/doorgang-nutsvoertuigen

Slimme kantooroplossingen!

Merak

ARCHIVERING

DOCUMENTEN

DIGITALISEREN / SCANNEN

OERSTERKE

ARCHIEFDOZEN

PAPIER & DATA Vernietigen

BEWARING OFFLINE

COMPUTERBACK-UPS

BOX STORAGE

GOEDERENOPSLAG

POSTKAMER SERVICE

Ontdek meer diensten op: www.merak.be

© Merak nv | (0)15 28 40 60 | info@merak.be
Steenhoevestraat 6, B-2800 Mechelen

Stefaan De Clercq: 'Op het kruispunt tussen handhaving en zorg'

In 2011 stond Stefaan De Clercq als jeugdinspecteur al in contact met jongeren. Nu tracht hij vanuit een strategisch vogelvluchtperspectief deze contacten waar nodig te verbeteren en jeugddelinquentie terug te dringen via dialoog. 'Eigenlijk zit mijn functie op het snijpunt van handhaving en zorg. Je wilt jongeren vooruit helpen maar natuurlijk ook misdaad en overlast bestrijden. Dat is vaak een grijze zone, waarvoor je iedere keer een methode op maat moet uittekenen.'

Dat elk wijkcommissariaat enkele jaren geleden voorzien werd van een jeugdinspecteur die zich over deze concrete doelgroep ontfermt, was een symbolische eerste stap richting meer dialoog met jongeren. Met de introductie van de functie jeugdcoördinator, het product van een overkoepelend verbeterings-traject, werd deze ommezwaai structureel ingebed. 'Wanneer een politiezone vroeger een klacht over jongeren binnen kreeg, werden patrouilles opgedreven en controles uitgevoerd bij vrienden of vriendinnen die mogelijk meer wisten van het voorval. Zo kun je streng optreden tegen overlast, maar je verzuurt ook de relatie en steekt een stok voor een constructiever samenwerking tussen politie en jeugd. Nu komen we nog steeds tussen bij een melding, maar we gaan

STEFAN DE WIDERE

- Stefaan De Clercq
- Jeugdcoördinator bij Lokale Politie Gent
- Bij de directie Operaties doorploegt Stefaan interventies, dossiers, pv's en meldingen, op zoek naar signalen binnen het domein van jeugddelinquentie en jongerenoverlast. Via maatwerk en samenwerking tracht hij jongeren positief te beïnvloeden en hun relatie met de politie te verbeteren, steeds met aandacht voor het sociale en voor het versterken van de relatie tussen politie en jongeren in elke buurt.
- Stefaan startte met deze functie in juni 2020. Sneller dan gepland ten gevolge van de coronapandemie die de nood aan coördinatie wel heel zichtbaar maakte. In totaal werkt hij al vijftien jaar bij de politiezone Gent.

van mijn plaats in het organogram is dat ik ook terug kan vallen op de slagkracht en nabijheid van de centrale directie. Zo blijft de relatie met jongeren niet onder de radar van de beleidsmakers,' aldus de jeugdcoördinator.

Naast de meer ad-hocwerkzaamheden zet de politiezone ook in op strategische, opbouwende projecten die bijdragen aan een sterk netwerk in de verschillende wijken en positieve beeldvorming van de politie bij jongere doelgroepen. Dat is een proces met vallen en opstaan – het valt soms moeilijk te zeggen welke ideeën zullen werken – maar initiatieven met een voelbare impact worden structureel geïntegreerd. 'Zo is een van onze jeugdinspecteurs bijvoorbeeld gestart met boklessen voor jongeren uit meer uitdagende wijken. Ze trainen samen. Daar komt bovenop dat de lesgever een neutrale figuur is die bovendien nog bokskampioen geweest is. Vaak zijn de eerste contacten tussen jongeren uit deze buurten en politie negatief, maar door een omgeving te creëren waar beide groepen elkaar op een andere manier leren kennen, kun je die cyclus doorbreken. In het begin merk je nog een beetje argwaan "Jullie komen ons zeker controleren" maar beetje bij beetje neemt het vertrouwen toe. Gezien het succes kijken we nu samen met de stad hoe we dit initiatief "verbindend sporten" kunnen versterken en verbreden,' zegt Stefaan. Gezien de onontbeerlijke rol die diverse vzw's en organisaties spelen op het terrein, wordt ook daar gekeken hoe banden gesmeed en verstevigd kunnen worden. De dienst Preventie voor Veiligheid van de stad Gent organiseert hiervoor samen met de lokale politie 'Hand in hand', waar de jeugd- en buurtinspecteurs tijdens een informeel ontmoetingsmoment in contact treden met relevante organisaties in de nabije omgeving. 'Belangrijk hierbij is dat deze kennismaking in wederzijds respect gebeurt, met aandacht voor de

eigenheid en insteek van beide partijen. We proberen hier dan ook niet informatie over voorvallen te ontfutselen of namen van jongeren in handen te krijgen, maar fundamenten te leggen voor positieve samenwerking. Want ook al vertrekken we vanuit een ander perspectief, we willen allemaal bouwen aan veilige, leefbare buurten waar jongeren kunnen bloeien en groeien.'

Wanneer hij terugblijkt op zijn eigen jeugd, ziet hij raakvlakken met zijn functie nu. Al op jonge leeftijd was hij actief in jeugthuizen en sportverenigingen, waar hij rechtstreeks in aanraking kwam met jongeren die wel vooruit wilden, maar om de een of andere reden de boot misten. Om meer inzicht te verwerven in dit proces besloot hij criminologie te studeren, wat zou uitmonden in een eerste professionele ervaring in de jeugdzorg. 'Dat was leerrijk, maar het werd me al snel duidelijk dat mijn ambities en passies eerder binnen het politiewerk lagen. Door op de interventiedienst, de wijkdienst en de recherche dienst te werken in een operationele functie, heb ik waardevolle inzichten kunnen verwerven in de onderliggende factoren van jongerenproblematieken en de lastige dilemma's waarmee een agent tijdens interventies te maken krijgt. Dat maakt het mogelijk om verbeterpunten aan te duiden, zonder het grotere geheel uit het oog te verliezen.' Wanneer kwaliteiten en competenties ter sprake komen, haalt Stefaan idealisme en empathie aan als de belangrijkste kwaliteiten voor een jeugdcoördinator: 'Je moet geloven in jongeren, ongeacht waar ze vandaan komen, en je moet het ook steeds doen met gevoel. Alleen zo kun je een verbindende figuur zijn die twee heel verschillende groepen naar elkaar toe laat groeien.' —

TOMAS COPPENS
redacteur van Lokaal

het gesprek aan en trachten de klacht objectiever te maken door te kijken welke context en drijfveren aan de basis liggen. Dat vraagt maatwerk, want elk verhaal is anders, met specifieke nuances die meetellen,' legt Stefaan uit. Om de taak van jeugdcoördinator optimaal te vervullen is het belangrijk signalen snel en centraal op te pikken. Die signalen zijn divers van aard, de ene keer een buurt die opeens geconfronteerd wordt met een stijgend aantal incidenten, de andere keer ongerustheid over de gezinssituatie van jongeren die schijnbaar uit het niets probleemgedrag vertonen. Doordat Stefaan onder de directie Operaties werkt, kan hij eenvoudig de verschillende dossiers, feedbackverslagen en lastige tussenkomsten uitpluizen en kijken waar opvolging nodig is. 'Een ander voordeel

agenda

ontdek meer
opleidingen op
www.vvsg.be/opleidingen

november - december

Kinderopvangcaravan schoolgaande kinderen

Pelt 8 november
Hasselt 18 november
(Meer datums online)

Goede kinderopvang vraagt de juiste persoon met het juiste talent op de juiste plaats. De inzet van een kinderbegeleider maakt het verschil in de kinderopvang: kinderen stimuleren, rekening houden met hun noden, met hen spelen en ravotten. Elke dag weer kan de kinderopvang op hun inzet rekenen. Om de kinderbegeleiders te inspireren reist onze Kinderopvangcaravan het hele land door.
vvsg.be/opleidingen

Lerend netwerk afvalbeleid Afvalpreventie, 2 cases belicht

Online 9 november
Lokale besturen spelen een belangrijke rol in de omschakeling naar een circulaire economie. Eén maatregel om dit te bereiken is de vermindering van het restafval. Hoe haal je deze restafvaldoelstellingen? Welke praktijken werken? Om gemeenten te ondersteunen worden er lerende netwerken afvalbeleid georganiseerd. Kennisdeling, uitwisseling en vragen staan centraal.
vvsg.be/opleidingen

Lerend netwerk vrijtijdscoördinatoren

Mechelen start 18 november
Ook in het werkjaar 2021-2022 organiseert de VVSG drie bijeenkomsten van het lerend netwerk vrijtijdscoördinatoren ter ondersteuning van de lokale diensthoofden vrije tijd, nu weer in levenden lijve. Een lerend netwerk is een onontbeerlijke bron van inspiratie, feedback en reflectie. De VVSG staat in voor inspirerende sprekers en boeiende praktijkvoorbeelden. De vragen en insteken komen uit het netwerk zelf.
vvsg.be/opleidingen

Dilemmatraining: training in morele oordeelsvorming

Gent 16 november
Brussel 25 november

Bestuur, leidinggevend en medewerkers komen geregeld voor morele dilemma's te staan. De zoektocht naar een zorgvuldige beslissing is vaak moeilijk en brengt stress met zich mee. Deze training maakt deelnemers vertrouwd met een praktisch instrument dat hen in staat stelt om wel het juiste antwoord te vinden op lastige morele vraagstukken.
vvsg.be/opleidingen

Verhoog je veerkracht en voorkom burn-out

Leuven 16 november
In deze interactieve vorming leer je hoe je meer veerkracht en weerbaarheid kunt ontwikkelen om zo de kans op burn-out te verminderen. Je wordt je bewust van je persoonlijke energiehouding, van het belang van veerkracht voor de uitoefening van de job en van de waarde van een optimale balans werk/privé.
vvsg.be/opleidingen

Hoe omgaan met discriminatie op de werkvloer?

Genk 16 november
Als medewerker van een gemeente of OCMW word je soms

Inspiratiedag Warmte

Brussel 14 december

We lanceren zowel onze Inspiratiekaart Warmtezonering en het ondersteuningsaanbod naar lokale besturen vanuit het Netwerk Klimaat, als de Warmtegids van VEKA. Kom naar Tour & Taxis en kies uit een ruim aanbod van in totaal 18 workshops en praktijkentafels. Meer informatie binnenkort via vvsg.be/opleidingen, zie ook vvsg.be/inspiratiedag-warmte

geconfronteerd met moeilijke vragen of discriminerende uitspraken. In deze opleiding ontdek je met de online tool eDiv de antidiscriminatiewetgeving op een toegankelijke manier. Daarnaast leer je via oefeningen geschikte gesprekstechnieken aan om beter gewapend te zijn tegen discriminatie.
vvsg.be/opleidingen

Kinderopvangcaravan voor baby's en peuters

Brussel, 9 december
Online 19 november

Om kinderbegeleiders te inspireren bieden we vier interessante workshops aan, deze keer online. In de digitale pakketten zitten volgende workshops: 'Niets wordt alles - de mogelijkheden van speelmateriaal', 'Elk moment een rijk moment', 'Interculturele spelen' en 'Spelen is goed'.
vvsg.be/opleidingen

Efficiënt intern taalbeleid binnen mijn lokale bestuur

**Online driedaagse,
start 22 november**

Intern taalbeleid werkt taaldrempels voor anderstalige medewerkers weg en geeft extra oefenkansen om Nederlands op de werkvloer te stimuleren. Wil je het taalbeleid binnen je lokale bestuur graag versterken en taalcoaching op de werkvloer op de beleidsagenda zetten? Schrijf je dan zeker in voor deze interactieve workshop!
vvsg.be/opleidingen

To lean or not to lean in welzijnsvoorzieningen

Genk start 29 november
Tijdens deze no-nonsense opleiding leer je de filosofieën en technieken van LEAN kennen en toepassen om verspilling op je dienst of in je organisatie terug te dringen en de effectiviteit

#VVSG trefdag

05.05.22
KORTRIJK

slim verbinden

Hou je
5 mei vrij?

Op zoek naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok.

www.vvsg.be/vacatures

van je middelen te vergroten. Na een korte inleiding krijg je technieken aangereikt om activiteiten die geen waarde toevoegen te identificeren en aan te pakken.

vvsg.be/opleidingen

Berekenen gebruikersbijdrage voor gezinszorg

Brussel 2 december

Een essentieel onderdeel van het sociaal onderzoek en het opmaken van een dossier gezinszorg is de berekening van de gebruikersbijdrage. Hierbij moet je rekening houden met uiteenlopende factoren. Stoot je soms op situaties die je niet in de regelgeving terugvindt? In deze workshop behandelen we zowel de basissituaties als enkele minder kant-en-klare voorbeelden.

vvsg.be/opleidingen

Mentoropleiding technisch uitvoerende beroepen

Antwerpen start 2 december

Lokale besturen zijn interessante leer-werkplekken voor jongeren. In deze opleiding krijg je als hun mentor inzicht in je coachende rol en versterk je je competenties zoals communiceren, duidelijke feedback geven of evalueren.

vvsg.be/opleidingen

Grensoverschrijdend gedrag in de ouderenzorg: een grenswijze aanpak

Mechelen 16 december

Op deze studiedag buigen we ons over de procedure over grensoverschrijdend gedrag die ouderenzorgvoorzieningen tegen eind 2022 moeten opstellen. Samen met experts gaan we op zoek naar antwoorden op vragen als: wat is grensoverschrijdend gedrag en hoe kan dit voorkomen worden? We doen dit aan de hand van Grenswijs, een tool die je hierbij op weg helpt.

vvsg.be/opleidingen

03 november 2021

GEMEENTE MACHELEN

- Teamcoach ruimte
- Teamleider openbaar domein (groen/rein & wegen)

LOKAAL BESTUUR KAPRIJKE

Algemeen directeur

GEMEENTE OOSTKAMP

- Technisch expert publieke ruimte
- Milieu- en duurzaamheidsambtenaar

04 november 2021

GROEP DILBEEK

- Maatschappelijk assistent VONK

07 november 2021

VVSG VZW

Projectmedewerker e-inclusie

STAD ROESELARE

- Deskundige bedrijfsleven/projectmedewerker lokale economie
- Deskundige water, droogte en klimaatadaptatie
- Jeugdwerker

PROVINCIE ANTWERPEN

- Halftijds aankoper

BRANDWEERZONE ANTWERPEN

- Deskundige projectbeheer
- Deskundige financiën
- Deskundige debiteurenbeheer
- Juridisch adviseur
- Deskundige aankoop

GEMEENTE OUD-TURNHOUT

- Manager planning en vergunningen
- Administratief medewerker planning en vergunningen
- Diensthoud sociale dienst

09 november 2021

GEMEENTE BRECHT

Teamverantwoordelijke personeelsdienst

10 november 2021

SOLVA

Expert omgevingshandhaving

11 november 2021

FARYS

- Aankoper

13 november 2021

CEVI NV

Productbeheerder / helpdeskmedewerker GAS-
software

16 november 2021

ENERGIEHUIS OOSTENDE

- Klimaatmanager
- Project engineer klimaatacties

17 november 2021

GEMEENTE GRIMBERGEN

- Expert aankoop
- Deskundige aankoop

18 november 2021

CEVI NV

Productbeheerder software voor personeelsbeheer,
lonen & HRM

23 november 2021

LOKAAL BESTUUR HAALERT

- Teamcoördinator omgeving
- Clustermanager beleids- en organisatiebeheer

INLEVERING VACATURES

Lokaal 12 (december) - 12 november

Lokaal 1 (januari) - 10 december

Lokaal 2 (februari) - 7 januari

Uw vacatures in Lokaal en onze online media:

INFORMATIE
vacatures@vvsg.be

In zijn maandelijkse column geeft prof. dr. Filip De Rynck zijn persoonlijke mening.

Ministers en hun regio's

Op mijn zolder ligt één strekkende meter literatuur over de regiovorming in Nederland. Al decennialang verschijnen daar rapporten over de regioproblematiek, zonder enige gelukke hervorming. De feiten: in 2017 werkten Nederlandse gemeenten gemiddeld in 27 samenwerkingsverbanden, nu in 33, amper vier jaar later. In de kleinere gemeenten (onder 50.000 inwoners!) gaat tot veertig procent van het budget naar die samenwerkingsverbanden (Raad voor Openbaar Bestuur, 2021). Vooral de decentralisatie van de zorg (p. 22) heeft de Nederlandse gemeenten, gemiddeld toch een stuk bestuurskrachtiger dan de Vlaamse, nog tot meer samenwerking gedwongen. Zelfs een Nederlandse gemeente kan dus niet alles (alleen) (p. 12).

Toen we voor minister Bourgeois de Regioscreening maakten (2011), sprak hij meteen over verrommeling. Die regioscreening leidde nergens toe, tenzij tot holle retoriek, een vermoeiende conceptuele verwarring, te veel opeengehoopte problematieken, verwarring van doel en middel, zoals nu weer blijkt uit het gesprek daarover met gouverneur Spooen en burgemeester Partyka (p. 12). Ik onthoud vooral de uitspraak van de gouverneur dat de Vlaamse regering ook voor deze regiovorming alweer stilgevallen is.

De vijftien referentieregio's van minister Somers zouden moeten dienen om intergemeentelijke samenwerking tegen 2031 op dezelfde schaal te aligneren. Uitzonderingen zijn er voor de grote jongens: de intercommunales voor energie, water... en de technische intercommunales. De afvalintercommunales zijn er wel bij. Zodra duidelijk is hoe zwaar de rekening voor een aantal gemeenten is, zullen die ook een uitzondering krijgen. Dan rest op die vijftien regioschalen niets meer van enig intercommunaal belang. Waar gaat het dan nog over?

Een oefening in bundeling is zeker zinvol, maar minister Somers kan de gemeenten grondwettelijk niet dwingen. Voor de kleinschalige samenwerkingsvormen voor gemeentelijke basistaken is de referentieregio veel te groot en dus helemaal niet relevant. En die zijn vooral een indicatie van een noodzakelijke fusie. Waar gaat het dan nog over?

Op het bovenlokale niveau functioneren een reeks federale en Vlaamse bestuursvormen. Over de federale politie- en hulpverleningszones heeft de Vlaamse regering niets te zeggen. Over die schalen is discussie bezig. De Vlaamse overheid zondert zelf een aantal van haar bestuursvormen uit omdat die op specifieke schalen zijn gebaseerd: de besturen voor waterbekkens, voor natuurgebieden, voor blauw-groene netwerken, voor de toeristische regio's... (minister Demir). De Vlaamse eerstelijnszones (minister Beke) zijn dan weer overwegend subregio's, weliswaar met een redelijk aantal grensgemeenten. Maar waar gaat het uiteindelijk nog over?

Minister Somers is alleen bevoegd voor de organisatie van intergemeentelijke vormen van samenwerking, maar niet voor de Vlaamse beleidsmateries waarvoor een regionschaal relevant en nodig is. De regio krijgt vooral beleidsmatige betekenis door de manier waarop de sectorministers ermee omgaan. Een interessante wegbereider zijn de vervoerregio's die al bestonden toen Somers 'zijn' regio's nog aan het zoeken was. Hoe moeilijk kan een minister het zichzelf maken? Die vijftien vervoerregio's, bijna identiek aan de schaal van de vijftien referentieregio's, zijn samenwerkingsverbanden opgericht tussen de Vlaamse administratie en de lokale besturen om aan regionaal mobiliteitsbeleid te werken (minister Peeters).

Waarom gebruikt de Vlaamse overheid het platform van de referentieregio's niet actiever als instrument voor Vlaams beleid? Ze zijn niet perfect maar wel maatschappelijk voldoende relevant. Ze geven relatief goed de maatschappelijke invloedssferen weer die nuttig zijn voor de echt relevante bovenlokale beleidsvoering in Vlaanderen. De vervoerregio's tonen hoe de Vlaamse overheid en groepen lokale besturen er belang bij hebben om rechtstreeks met elkaar te onderhandelen. Het Departement MOW heeft zich daarvoor professioneel hervormd en toont, met politieke horten en stoten, dat dit soort gebiedsgerichte onderhandelingen kan werken. Voor de gebiedsgerichte thema's die met duurzaamheid te maken hebben, is de referentieregio niet de perfecte maar wel een relevante regionschaal, die vooruitgang in de urgente transitie mogelijk maakt: voor ruimtelijke ordening, voor mobiliteit, voor energie, voor wonen, voor infrastructuur, voor milieu. De Vlaamse overheid en de lokale besturen kunnen elkaar op die schaal in de ogen kijken, elkaar stimuleren en onder druk zetten. De regio kan de referentie zijn voor een beter geïntegreerd werkende Vlaamse overheid. Dat is allernoodzakelijkst en op die schalen ook te managen. Her en der kunnen we al leren van interessante initiatieven. Beter georganiseerde gemeenteraden en een beter georganiseerd Vlaams parlement kunnen die gebiedsgerichte programma's in onze kleine deelstaat democratisch voldoende controleerbaar maken.

Omgevingsgebonden gebiedsvisies en beleidsprogramma's op die vijftien bovenlokale schalen kunnen ambitieus inzetten op een relevante maatschappelijke duurzaamheidsagenda die Vlaamse en lokale besturen, bedrijven, middenveld en burgers kan mobiliseren. Dan pas zouden we echt van de vorming van een regio kunnen spreken, als middel voor een maatschappelijk doel en niet als een leeg doel op zich. En dan gaat het tenminste wel ergens over. —

FILIP DE RYNCK
columnist van Lokaal

Bescherm je klanten en hun data.
Geef niet alles vrij, maar
ga zorgvuldig om met de
toevertrouwde informatie.

Privanot is tot stand gekomen om een oplossing te bieden voor de GDPR-uitdaging bij notariskantoren. Ondertussen is Privanot, net zoals de GDPR, blijven evolueren en bieden wij een GDPR-oplossing op maat aan in verschillende sectoren, zoals de publieke sector en bijkomend in de privésector.

Gemeenschappelijke DPO-dienst

Alle overheidsinstanties en -organen moeten volgens de GDPR verplicht een DPO aanstellen. Die verplichting vloeit voort uit het feit dat burgers geen of weinig keuze hebben in de verwerking van hun persoonsgegevens door een overheid. Voor Wallonië is onze aanpak alst volgt: we voorzien een gemeenschappelijke DPO-dienst voor een 20-tal gemeenten en andere gemeentelijke overheidsinstanties, waaronder ook een intercommunale. Privanot biedt organisaties uit éénzelfde sector een uniforme dienstverlening en een gemeenschappelijke methodologie.

Aangezien elke organisatie verschillend is, past Privanot haar actieplan aan volgens de noden van de organisatie.

De berekening van onze tarieven is afhankelijk van de grootte van de organisatie, wat onze diensten dus bijzonder interessant maakt voor kleinere organisaties. Een bijkomend voordeel van de gemeenschappelijke dienst is de ervaring die wij reeds opbouwden en kunnen inzetten bij andere organisaties.

Samen bieden wij een antwoord op alle privacy vragen van de betrokkenen

Uw privacy noden

De unieke aanpak bij Privanot plaatst de bescherming van de betrokkenen en

hun persoonsgegevens centraal. Samen met de cliënt bewaken wij persoonlijke data en beantwoorden we de privacy noden van de betrokkenen. Bij Privanot wordt u bijgestaan door

een multidisciplinair team bestaande uit juristen en specialisten in de informatiebeveiliging. Onze dienstverlening is zeer flexibel: we bieden niet alleen een DPO as-a-service aan, maar ook een persoonlijk plan geheel op maat van de cliënt.

www.privanot.be

PRIVANOT